

داقنشی
DA VINCI
MAGAZINE

Third Issue / December 2019

3

Happy
New Year
2020

*“Knowing is not enough;
We must apply.
Being willing is not enough;
We must do.”*

- Leonardo da Vinci -

<i>Christmas and the Religions</i> Anna- Lisa Rass	1-3
<i>International Management</i> Prof. Dr. Paul Sudnik	4-5
<i>The Youth Business Mindset</i> Sivan Saeed	6-7
<i>The 8 Habits of Great International Communicators</i> Bob Dignen	8-9
<i>Finance</i> Christian Mayer	10-11
<i>Cardiovascular Disease</i> Dr. Marc Leiterit	12-13
<i>About The Film "26 Seconds"</i> Professor Kelly Galindo	14-15
<i>Alternative Drive Systems</i> Christoph Giannoulis	16-17
<i>From Army Boots to Lederhosen</i> Lawrence Simmons	18-19
<i>Shares - A Must For Everyone!</i> Maximilian Reichenbächer	20

Every religion utilizes christmas to reestablish their adoration and sentiment of family.

1.0 The globally accepted origin of Christmas

The birth of Christ after the flesh. "It is not yet ten years," he says, "since this day became manifest and known to us" (Migne). Christmas, Christian celebration praising the birth of Jesus. The English expression Christmas is of genuinely ongoing inception. The previous term Yule may have gotten from the Germanic jöl or the Anglo-Saxon geöl, which alluded to the dining experience of the winter solstice. The relating terms in different dialects—Navidad in Spanish, Natale in Italian, Noël in French—all likely mean nativity. The German word Weihnachten indicates "blessed night." Since the mid twentieth century, Christmas has additionally been a mainstream family occasion, saw by Christians and non-Christians the same,

without Christian components, and set apart by an undeniably detailed trade of presents. In this mainstream Christmas festivity, a legendary figure named Santa Claus assumes the significant job.

The original beginning of considering the December 25 as the birth date of Jesus is hazy. The New Testament gives no insights in such manner. December 25 was to begin with recognized as the date of Jesus' presentation to the world by Sextus Julius Africanus in 221 and afterward turned into the all around recognized date. One distant coming to clarification of the source of this date is that December 25 was the Christianizing of the dies solis invicti nati ("day of the presentation of the unconquered sun"), a standard event

within the Roman Domain that lauded the winter solstice as a picture of the resurgence of the sun, the casting absent of winter and the announcing of the restoration of spring and summer (Rao, 2012). Without a doubt, after December 25 had gotten generally acknowledged as the date of Jesus' introduction to the world, Christian journalists every now and again made the association between the resurrection of the sun and the introduction of the Son. One of the troubles with this view is that it recommends an emotionless eagerness with respect to the Christian church to proper an agnostic celebration when the early church was so intent on separating itself completely from agnostic convictions and practices.

2.0 The meaning behind Christmas

Christmas is an occasion shared and celebrated by numerous religions. It is a day that affects the whole world. To numerous individuals, it is a most loved time including blessing giving, gatherings and devouring, it is also an occasion that brings together practically all of maintaining Christendom. The soul of Christmas makes individuals enliven their homes and houses of worship, chop down trees and bring them into their homes, decking them with silver and gold. In the light of that tree, families make cheerful and give endowments to each other.

At the point when the sun goes down on December 24th, and obscurity covers the land, families and places of worship plan for interest in traditions, for example, consuming the yule log, singing around the embellished tree, kissing under the mistletoe and holly, and going to a midnight service. However, what does it mean to different religions?

2.1 Christianity

During the Christmas season, Christians observe Christmas from multiple points of view. Families and places of worship from all around will set up a Nativity Scene or a smaller than normal imitation of the origination of Jesus Christ. The scene is made out of the child Jesus, the virgin mother Mary, the dad Joseph, three insightful men, and now and again a few creatures that would have a place in a stable. Houses of worship that training Christianity will perform Christmas plays that portray the evening of the introduction of child Jesus in a trough. Catholic temples will have a 12 PM mass the evening of Christmas Day to observe Jesus' introduction to the world. In the long stretch of December, beside simply the congregation merriments, individuals will sing conventional Christmas tunes, purchase Christmas trees, and spot wrapped displays under the tree to trade at a Christmas party or on Christmas morning.

2.2 Islam

Christmas is a Christian occasion that commends the birth of Jesus Christ. The Qur'an worships both Jesus and Virgin Mary by sharing their account of Jesus' inexplicable birth, his extraordinary endowment of talking from the support, and his capacity to perform wonders with the assistance of God. Muslims accept that his mother Mary is perhaps the best lady to ever live, and a section of the Qur'an is committed to her. Muslims trust Jesus was sent as a darling Prophet of God to convey the word to the individuals of his time. Be that as it may, it isn't the act of Muslims to commend the introduction of their Prophets. The Muslim people have two festivals that they conduct inside a year and Christmas isn't one of the special seasons. Alongside Christmas being the festival to memorialize the introduction of Jesus, Muslims do put stock in Jesus however don't accept he is God or the child of God. As indicated by the Islamic religion,

Jesus' introduction to the world was either in March or September dependent on the season signs in the Bible. Another perspective of the Christmas occasion is that Christmas is extremely only another purposed agnostic festival which isn't bolstered by the Islamic religion (Paganism).

2.3 Hinduism

Hindus in America, for some time until the number of inhabitants in Hindus expanded, celebrated Christmas to modify into American culture. Indeed, even with populace development, a few Hindus still take an interest in the merriments of present giving and gatherings. Beside how Hindus celebrate in America, the Hindus in India do celebrate in December with a five-day occasion called Pancha Ganapati. The festival starts on December 21 to praise the elephant-headed ruler of culture and fresh starts. A few celebrations the Hindus participate in are trips, picnics, blessing giving, feasts, adorning their homes with pine limbs or durva grass, and setting up lights and trimmings. The significant part of the festival is setting up a statue of Ganesha in the home and dressing the statue for every day of the festival in shades of yellow, blue, red, green, and orange.

2.4 Buddhism

Buddhists can rehearse their religion and see the likenesses among Buddhism and Christianity. Buddhists commend the special seasons by hanging up Christmas beautifications in their sanctuaries, sending cards to friends and family, holding late night vigils, and at times tune in to Christmas music. Buddhists trust Christ's lessons praise those of Buddha, however that Jesus is a "Bodhisattva", which is one who renounces their very own advantage to help other people and has sympathy, generosity and love for all creatures. Due to these reasons, numerous Buddhists consider Jesus to be a gift to the earth and have no issues praising his introduction to the world. This varies from Christian conviction as Buddhists perceive Jesus as a man and educator, however not the Messiah.

Buddhists likewise have their very own celebration on December eighth, which commends the day Buddha accomplished edification under the Bodhi Tree. This occasion, "Bodhi Day", is praised by eating treats (best heart formed – which coordinates the leaves of fig, or Bodhi, tree) and rice, drinking milk and finishing trees with brilliant lights.

In Asia, Buddhists adorn fig trees, however since Western atmosphere can be cruel and these trees can't endure,

numerous Western Buddhists rather enrich evergreen trees. Buddhists design these trees with multi-hued lights which speak to a wide range of ways to accomplish illumination. A few Buddhists likewise watch the accompanying thirty days after Bodhi Day by giving little blessings to their friends and family, for example, little tokens or demonstrations of graciousness, however try failing to give savage endowments, for example, toy swords or weapons as their religion advances sympathy and not struggle.

The similarities between Bodhi Day and Christmas (sweet nourishment, enhancements, pine trees, introduces alongside general cooperative attitude and consideration to all) in addition to the comparative lessons of Jesus and Buddha take into account Buddhists to effectively perceive and commend the Christian occasion without containing their confidence or bringing on any contention between religions.

2.5 Judaism

Christmas is anything but a Jewish occasion. Numerous Christians consider Christmas an American occasion, a common occasion or a social occasion, however most Jews today don't consider Christmas that way. As indicated by the 1990 National Jewish Population Survey, 82% of Jewish family units never have a Christmas tree.

The Jewish don't commemorate Christmas, however rather, praise an occasion known as Chanukah (Hanukkah). Chanukah is an eight-day celebration of lights that is commended by a daily menorah lighting, uncommon supplications, and nourishment. Chanukah memorializes the little armed force of Jews that crushed the compelling Greek Army in the second century BCE. The Jewish recovered the Holy Temple in Jerusalem and as an image of recovering the sanctuary, the menorah was to be lit; in any case, just a solitary cruse of olive oil was left. Indeed, even with a smidgen of olive oil, the menorah was as yet lit and remained lit for eight days. To recall this marvel, Chanukah was made.

References:

MIGNE, Pairologia Greca, XLIX, p. 351.
Rao, J. (2012, December 20). Dec. 21: The Winter Solstice Explained. Retrieved from [https:// www.space.com/19006-winter-solstice-sun-altitude-explained.html](https://www.space.com/19006-winter-solstice-sun-altitude-explained.html).

Prof. Dr. Paul Sudnik / UK / Professor of International Management, Munich University

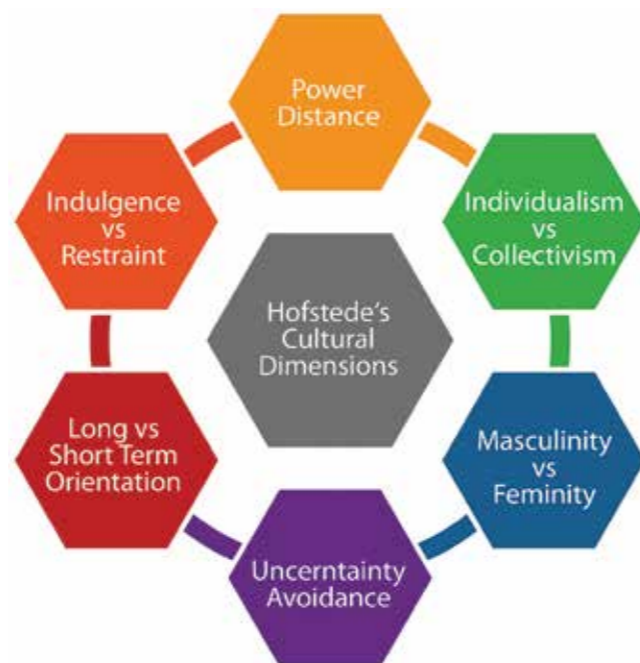
Reflections on the application of Hofstede's Cultural Dimensions to international management issues.

Increasingly, I find students of international management drawn to the notion of culture as a factor in their analyses of business issues in their final dissertations or cap-stone projects - and I do not exaggerate in saying that the work of Hofstede provides the basis for the discussion in 100% of such cases.

Clearly, Hofstede's contribution to international management (together with that of Fons Trompenaars) has come to form the basis of the 'Inter-cultural Management' curriculum of many business and management studies faculties and has gained an acceptance that has seen the Hofstede Dimensions enter the cannon of international management theory along with the Uppsala Model of firms' gradual intensification of international activities and Porter's Diamond Model of competitiveness across international business locations.

The history of Hofstede's Dimensions

The origins of Hofstede's contribution are well known. Since the 1950s, IBM had carried out regular attitude surveys in parts of its worldwide organisation. In 1967 the process was standardised across international locations with a view to creating a tool that could be used for organisational development purposes. By 1973, some 117,000 responses had been gleaned from 88,000 employees in 66 countries. These responses provided the raw data for Hofstede, who was heading the team that carried out the surveys, to develop 'cultural indices'. These in turn led to a characterisation of national culture according to what became known as Hofstede's Dimensions in each of the countries that had offices participating in the survey.

Limitations

The limitations of the original work have been widely discussed. Firstly, Hofstede's data comes from one company, IBM, and his sample is most likely influenced by the firm's recruitment policies. Secondly, Hofstede describes the national cultures of the countries where IBM had offices through the medium of numeric descriptors and two dimensional matrices. However, even before Hofstede's survey, the description of culture by reference to polarities had been abandoned by anthropologists on the grounds that culture should be examined as a whole, cohesive pattern of symbols, artefacts and meanings rather than being broken down into component elements or values - as if it were a quantum. However, the most important weakness of Hofstede's work lies in the equation of cultures with nation states. It would seem to be clear to most contemporary students of international management that there is more than one culture in one country at any one time and that cultures are not equal to countries. Working as I do in Munich, Germany's third largest city, the beer culture of Bavaria is ever present in daily life and I have learned that Bavarians prefer to drink their beer in litre measures called 'Maß'. On the other hand, residents of Köln (Cologne), Germany's next largest city, seem to prefer their beer in small, one fifth of a litre glasses. Clearly, the cultures of Bavaria and North Rhine-Westphalia differ dramatically in at least one regard, and I venture to guess in many others too, thus not so much raising the question as to what German culture actually is but rather highlighting Hofstede's error in defining an appropriate unit of analysis.

Avoiding problems when applying Hofstede's Dimensions

Naturally, it cannot be that the study of international management, for which questions of culture in business are fundamental, turns away from Hofstede and all his works. Indeed, the Dimensions

are now so engrained in thinking about international management that to omit mention of Hofstede when considering cultural implications for business might be as dangerous to the student as would be a naïve over-reliance on these ideas. However, there are things that can be done to demonstrate a willingness to 'get inside' the data and so to legitimise the discussion of culture in an international management context.

This might best be done by applying the well accepted methodology of participant observation through fieldwork within an interpretative and qualitative research paradigm. This 'involved' approach seeks explanations for what has been observed in practice by achieving an appreciation of the cultural context of the problem area - and perhaps even an understanding of it.

By engaging at the lowest level with the cultural aspects of an international management problem, that is with the people involved who are each living the situation being examined, the way is open to new, micro-level appreciations of culture as a explanatory factors in dissertation research. Demonstrations of such engagement goes a long way to dealing with the health warnings associated with universalist analyses of culture described above!

References

Hampden-Turner, C., & Trompenaars, F. (1997). Response to Geert Hofstede. *International Journal of Intercultural Relations*, 21(1), 149-159.

McSweeney, B. (2002). The essentials of scholarship: A reply to Geert Hofstede. *Human relations*, 55(11), 1363-1372.

Nakata, C. (Ed.). (2009). *Beyond Hofstede*. London: Palgrave Macmillan.

Venaik, S., & Brewer, P. (2013). Critical issues in the Hofstede and GLOBE national culture models. *International Marketing Review*, 30(5), 469-482.

The Youth Business Mindset

Sivan Saeed / Netherlands

The point and message that I am trying to bring across is that you don't need large investments or you don't need to become the largest leading firm the first time you start.

At a young age my parents have always taught me that a day will come where independence would strike my personal life, whether it was about education, work or hobbies. "No one will do it but you, you will do it for you and only you can do it" Said my father. This particular saying has always motivated me to push myself forward throughout the cycle of my life. Being a young Kurdish kid born in The Netherlands has taught me a lot about being alone and independent. I am born in the Netherlands but we moved

to Erbil in 2005-2011 and stayed in the Netherlands from 2011-2018 had moved back to Erbil in 2018 with the mindset of having a vision in terms of marketing and business, I am currently also a student studying Marketing and Business. Therefore, I was able to identify a gap within the market which was the lack of professionalism on all social media platforms of businesses regardless of the size of them, coming from the startups to the largest firms in the region. I simply created a concept with minimum investments, only a camera of 500\$ and some of my times

spent on the organisation of my business. Applying what I have learned has motivated me to bring the similar mindset to the youth of Kurdistan. The initial thing I had noticed growing up and spending my teenage years in Kurdistan is that too many people and mostly the youth waste every minute they have rather than put it somewhere productive. The people believe they starting up a business is too difficult or the competition is too big not realising that with time and effort you could achieve anything anywhere in the world, as long as there is consistency and not willing to give up on your dreams, you can be and achieve anything you desire. It is simply the matter of building a robust foundation in order to begin with. The youth believes that the second they launch a business it should generate large amounts of revenue. To all the youth of Kurdistan, as long as your business is growing and developing, there should be nothing to be afraid of. Generating profits will come with time, but only if you as an individual choose to have patience with your business.

The point and message that I am trying to bring across is that you don't need large investments or you don't need to become the largest leading firm the first time you start. With a strong business plan, clear thinking and evaluation, your business will grow naturally with the least investments needed. Networking is the key to success, why? Due to the fact that through networking you will have the chance of meeting new people, sharing different ideologies, perhaps even start a business with someone that is willing to invest. Networking efficiently and with the right group of people will simply allow you to achieve short term goals, all by creating opportunities for yourself. The youth of Kurdistan has a mindset that tends to wait for an opportunity to randomly appear into their lives, not realizing that its you that will create and increase the probability of getting more opportunities. I am just a regular 21-year-old who has achieved to have 5

employees within 1 year of starting up a business and has achieved all that with an amount of 500\$ investment. The best way to grow and make progress is to re-invest in yourself, whatever amounts of profit is obtained by the end of the month put it all back into your business and aim for growth and expansion within your company, try to figure out ways to go

further and doubling the amount of income you obtain by the end of the month. Wake up every single morning with a new objective and plan out your entire day, have a schedule for all your daily objectives by making it a daily routine. This will only motivate you to become more precise in your daily life and strive for more. Achieving short term goals will get you and your company to your long term goals, also known as the mission and vision statement of a business. Every business needs a vision for both growth and motivation for the employees and they wouldn't be complete without the missions. To all the youth in Kurdistan, you are able, actually you are more than able to do anything you want! Put your mind into something and watch the magic happen, as long as you stay positive, positivity will come in return. I believe in each and everyone of you, we as a nation believe in each and every one of you, you are the future of Kurdistan remember only you will do it for you!

The 8 Habits of Great International Communicators (Habit 2 Map The Territory)

Bob Dignen / United Kingdom

Wouldn't life be easy if everyone in the world followed our rules?

A brief investigation of the history of the great early sailors in human history, navigating formerly unknown seas and parts of the globe on the very first cross-cultural expeditions, reveals an activity as important to today's business professional as to those early sailors - mapping. When faced with unfamiliar territory, it's vital to take time to assess carefully the potential risks and opportunities emerging around you, not just for oneself but also for colleagues and friends who may follow, and who might benefit from the knowledge you gather. And so it is when working internationally in business today. Yet the unfamiliar terrain is no longer cliffs and current, and unseen reefs, it is the behaviours of unfamiliar customers or supplier, the motivations of new colleagues located in others parts

of the company structure in another part of the world. These are the new phenomenon we need quickly to understand how to navigate and engage with, in order that collaboration happens quickly, and results are achieved as planned. The added difficulty when navigating across cultures is that behaviours which we think we understand from our own experience, may have different meanings in the new land. For example, what does it mean when someone listens to use in silence without a smile, possible a slight frown. Does it indicate focus, concentration, attention and a degree of respect for the knowledge which we are unpacking to them in conversation. Or does it indicate irritation, the beginning of disagreement, a frustration with our way of talking and mode of expression which seems inefficient or ineffective to the listener. Short answer - it could mean either. Of course, the worst form of intercultural competence is simply to assume that others' behaviours mean the same as our behaviour, and when another fails to follow our rules, they have in some sense failed - they are 'rude', or 'impolite' or 'unprofessional'. Wouldn't life be easy if everyone in the world followed our rules? The beginning of intercultural competence begins with mapping, taking time to understand how the individual thinks and acts across a number of key dimensions. Once we have the understanding, we can choose how to interact. Neither involves negative judgement! So then, the million-dollar question, what do we need to include in our map? What aspects of another person in a business context do we need to observe and profile in early encounters, in order that we can create and navigate an effective form of collaborative relationship fast. I think there are six key areas of diversity - predictable areas of difference - which we need to check in on very early.

And these are the expectations, attitudes and behaviours which we and our new business partners hold in relation to the following:

- **Leadership**
- **Teamwork**
- **Risk and planning**
- **Communication**
- **Relationships**
- **Time**

Leadership

People think about leadership in different ways. Some believe in the need for authority, the need to decision making power to be held by a person with seniority, and a sense that experts make good leaders. Other feel leaders should more serve than direct. Servant leaders believe their role is to enable, to empower, to ask and not to tell. Bottom-up leaders believe others' performance is more important than their own. Where are you on the scale? How might your business partners be different?
Expert leader
..... Servant leader

Teamwork

Some people believe effective teamwork is about creating clear roles with a clear structure. This delivers transparency and accountability. Others reject this and believe that agility and collaboration is critical in teamwork, that flexible and shared roles and tasks is more creative. Where are you on the scale? How might your business partners be different?
Fixed role
..... Flexible role

Risk and planning

There are many who believe that good professionals assess carefully the risks around them, and plan in detailed fashion what is to be done, and when it is to be done like a good project manager. For others, this mindset is too narrow and careful. They prefer action, just to get going with an activity and to adapt entrepreneurially to the changing conditions they meet. Where are you on the scale? How might your business partners be different?
Planner
..... Entrepreneur

Communication

Communication is a challenge to almost everyone working internationally. This is partly down to the many and often very diverse beliefs people hold about 'good communication'. One dimension of difference which is

essential to map is the expectations of directness which people hold. Some believe that saying what you feel, openly and directly, is the best form of communication. Others believe this is simply rude, and that cultivated and professional communication involves indirectness and a focus on feelings.
Direct
..... Indirect

Relationships

Linked to communication, is the attitude to relationships. Put simply, many people prefer to focus on the task, and relegate building relationships to a secondary position. This is a very typical northern European attitude. The vast majority of the world's cultures and more relationship driven and put person before task, and so will invest much more time and energy in positively getting to know the other person, to assess if this person is really someone worth doing business with at all. Where are you on the scale? How might your business partners be different?
Person first
..... Task first

Time

How do you define late? If the meeting starts at 09.00, at what time does 'late' begin? At which time do you become unprofessional by being late? Ask these questions internationally, and you unleash a Pandora's box of powerful values and experiences. Working across cultures, it is vital to know your own and others' expectations in this dimension as breaking expectations of your counterpart could fundamentally damage your chance of doing business together. Where are you on the scale? How might your business partners be different?
Time focused
..... Time relaxed
Failure to map and appreciate the diverse motivations and meanings of behaviours around you is an unnecessary risk to take. Reflecting on the above six dimensions alone, and then having a discussion within your team in a meeting, or having a conversation over a lunch or dinner with a new business partner is one of the most useful things you can do to start up a new international business relationship. It's so simple, but so seldom done. If you wish to sail the seas of international business, my recommendation would be to start mapping. There are many rocks just below the waterline.

Finance

Christian Mayer / Mexico

It helps to avoid the human need to be right more often than wrong...

Finance is everywhere in life. It is the subject that is primarily concerned with finding high risk vs. reward relationships. You are trying to find investments that have higher yield than their potential risk. However, it is not only limited to financial investments. Finance teaches you about how to measure risk and reward in every life situation. Moreover, it helps to reveal some of the myths of great investors, such as the need "to be right" in every single investment.

Most great investors make use of the so-called "law of large numbers". This is a basic statistical concept,

which shows that if you consistently invest in situations that pay you potentially 3 dollars or cost you only 1 dollar, one does not even have to be right most of the time in order to make a profit. It is enough to be right only 1/3 of the time in order to break-even. Most successful investors are wrong more often than right, however, they manage to lose little when wrong and profit a lot when right.

This principle is easily applicable in everyday life. It helps to avoid the human need to be right more often than wrong and instead focuses on what is more important: the potential upside vs. the potential downside.

When you have several important decisions to make throughout your day or week you can try and quantify these decisions and see what outcomes would maximise your risk vs. reward, while at the same time being able to endure a lot of small losses to gain one potential large win and coming out ahead over your peers.

Further, finance is a subject, which can be divided into 2 categories:

Corporate Finance Financial Markets

Corporate Finance is the part of finance that is primarily concerned with the parts of businesses called accounting and controlling. People working in this space are mostly occupied with analysing the current revenues and assets of one or several companies. This is also what is considered as microeconomics because the topics are very "micro". It is about getting to know the numbers behind the company. How many units of a certain product do we need to sell? What is a reasonable price for it? At what volume and price do we start making profits ("break-even point").

• •

On the other side, there are the financial markets. This is the part of finance which is mostly concerned with analysing how the value of shares or exchange rates will develop over the next couple of days, months or even years. This side is more "macro" because it looks at the big picture and tries to understand and predict how everything in the world is connected and affected by certain events.

Future outlook:

The future of finance looks incredibly bright and relevant for anyone who wants to make use of modern technology. Take the case of the largest and most successful US Hedge Funds who are now turning to e.g. satellite images to predict the revenues of companies worldwide. Satellite images show how busy the parking spaces were last quarter at e.g. Walmart, this, in turn, will help you forecast the revenues of the company for that period of time and help you make an informed decision about its future development.

You can spot how much oil is being transported by oil tankers from one side of the ocean to the other and deduct from this how strong the economy is growing on the other side of the Atlantic Ocean and plan your investments accordingly.

The more traffic is going on in a certain neighbourhood the more likely real estate are going to skyrocket around that area.

These modern uses of technology show how exiting and rewarding roles in finance will be in the future. It is not only tedious excel spreadsheets, but a discipline that requires a lot of creativity and interest in solving the big picture puzzle of how the world works...

"An investment in knowledge pays the best interest"

--Benjamin Franklin

Sources:

Benjamin Graham: "The intelligent investor"- book
Edwin Levèvre: "Reminiscence of a stock operator" – book
CNBC Finance Magazine: "New Big Brother: Market-Moving Satellite Images" - Article

Cardiovascular Disease

Dr. Marc Leiteritz / Germany

Cardiovascular Disease Remains the Number One Cause of Worldwide Mortality and it is up to us as individuals to take control of our own health.

The main cause of morbidity and mortality around the globe for the past century has been cardiovascular disease. As a spectrum of illnesses both chronic and acute, it targets almost everyone in the population, with a higher incidence and prevalence in the elderly, however often beginning insidiously at a younger age. It encompasses a wide range of diseases including obesity, metabolic syndrome, arterial hypertension, diabetes mellitus and smoking.

With atherosclerosis as a common finding in most of the illnesses that result in cardiovascular disease, it is no wonder why medicine and technology have focused heavily in attempting to combat this problem. Atherosclerosis is the narrowing and hardening of the inside of an artery due to plaque build up over time. Occasionally this plaque will rupture internally and cause the artery to clog up immediately. If this happens in the arteries affecting the heart, it can lead to reduction of blood flow to the heart muscle, eventually to a myocardial infarction, more commonly known as a heart attack. The slow build up of plaque, in the heart, over time causing diminished blood flow, and the rupture of a plaque leading to instantaneous reduction of blood flow, constitute what we know as coronary artery disease (CAD).

The risk of developing CAD for men increases six-fold between the

ages of 30 to 60, whereas for women risk of CAD rises postmenopausal usually after the age of 50. Men who are 50 years or older have twice the risk as women for CAD, but after the age of 60, the CAD-mortality equalizes. Given that most of the disease burden and plaque develops over years and decades, it is no surprise that extensive research is being done in the benefits of primary and secondary prevention of cardiovascular disease. There are wide and diverse risk factors for CAD, including non-modifiable factors such as age, male sex, and genetics, and others which are modifiable including smoking, arterial hypertension, obesity and several others.

Smoking

The smoking rate worldwide is approximately 15%. In patients with CAD who smoke, the risk of death is 50% higher, whereas the risk of getting a myocardial infarction is doubled. However, these risks are not lifelong, and with cessation in smoking, there is a reduction in CAD risk. The overall risk tends to half after 2 years of smoking cessation with normalization of the risk to the same level as non-smokers after 5 years of not smoking. There is no statistical evidence regarding cigar or pipe smoking.

Arterial Hypertension

There is a very close association between arterial hypertension and the development of atherosclerosis. As of 2014, approximately one billion adults or ~22% of the population worldwide have hypertension. The development of hypertension is also strongly correlated to age. This happens due to the increasing stiffness and subsequent resistance that naturally develop as we age, as plaque slowly deposits into our arteries throughout our lifetime.

The risk of developing a CAD mainly depends on the diastolic value. A blood pressure with a systolic value > 160 mmHg is associated with a tripled risk, and a diastolic value > 100 mmHg incurs a fivefold risk of developing CAD. The most effective way to reduce blood pressure apart from medication is weightloss. A weight reduction of 10 kg can lower your blood pressure around 20 points.

A reduction of salt intake to a maximum of 6 g/day can reduce the blood pressure by around 10 points.

Hypercholesterolemia:

There is a strong correlation between elevated cholesterol levels and the development of atherosclerosis. In patients with a total cholesterol level greater than 260 mg/dl (6,7 mmol/l) there is a 4-times higher risk of developing a CAD than with those who have a level lower than 200 mg/dl (5,2 mmol/l).

Lowering the cholesterol level by about 10% reduces the total mortality risk around the same amount.

Diabetes mellitus

It is estimated that more than 7% of the worldwide population or more than 500 million people, are diagnosed with diabetes. Cardiovascular disease is the leading cause of mortality among diabetics, resulting in approximately 65-80% of all deaths.

Independent of other risks, being diagnosed with diabetes mellitus alone is considered a high-risk factor for developing a cardiovascular disease. As diabetes raises the blood sugar levels, aiming for normal levels, or normoglycemia, is important in both controlling diabetes as well as its long-term sequelae such as CAD. Furthermore, a simple blood test, called Haemoglobin A1c or HbA1c for short, provides information on your levels over an 8-12 week stretch of time, making it a great tool for assessing long term control of blood sugar levels. Although medication is a great option for lowering levels, patients are often able to have a more effective control of their disease with lifestyle modification such as weight loss, physical activity, and dietary adjustments.

Obesity

The prevalence of obesity has doubled in the past 20 years and remains on the rise. These numbers are higher today than they ever were throughout in history, with around 10-30% of the population of Europe and as high as 38% of the population of the USA being obese. Obesity portrays a moderately increased risk for CAD on its own, however most commonly these patients will have what is termed Metabolic Syndrome, where co-morbidities are frequently present, such as hypercholesterolemia, hypertension and diabetes mellitus. As a result, the risk for cardiovascular disease is often significantly higher. Particularly unfavourable, is a high waste-to-hip-ratio (WHR), meaning a large abdomen compared to a relatively slim pelvis. A WHR >0.85 for women, and >0.9 for men tends to further increase the risk for CAD.

Alcohol

Excessive, intermittent alcohol consumption raises the

cardiovascular risk and accelerates cerebral atherosclerosis, or narrowing of the arteries of the brain. Surprisingly however other reproducible studies also have shown that one alcoholic beverage a day can have a cardioprotective effect.

Case report – atypical heart attack

A CAD is a life-threatening disease and can lead to an acute heart attack, with its typical symptoms like pain in the left hemithorax, radiating in the left arm and jaw. These typical symptoms are not always seen in women and may present as a stomach ache, nausea or occasionally back pain. It is often challenging to diagnose heart attacks in diabetic patients as well, as the years of hyperglycemia will often reduce pain perception due to a damaged and malfunctioning nervous system.

Two months ago, I treated a diabetic woman in the emergency room with nausea, vomiting and abdominal pain. After initiating symptomatic treatment for suspected gastroenteritis the ECG showed typical changes consistent with myocardial infarction, as well as a significant increase in her heart enzymes on blood work. With the more alarming diagnosis of an acute heart attack we immediately began the emergent treatment that includes coronary artery intervention. This is an example of an atypical presentation where the patient did not exhibit the classic textbook symptoms, and where heightened suspicion helps obtain the correct and life-saving diagnosis.

Conclusion

Ultimately, all humans will have some degree of cardiovascular disease in their lifetime. Most, will succumb due to such disease, likely in their elderly years. However, with many risk factors that can fasten disease progression or lifestyle modification that can delay and occasionally stop it, it is up to us as individuals to take control of our own health. The systems we've built are robust and responsive at treating emergent and acute situations, yet there remains a lack of public knowledge to the importance of both primary and secondary prevention in limiting disease progression.

References:

- U. Stierle, Klinikleitfaden Kardiologie, Verlag Urban & Fischer, 2017
- N. Suttrop, M. Möckel, B. Siegmund, M. Dietel, Harrisons Innere Medizin, Deutsche Ausgabe, Verlag Thieme, 2016
- ACC/AHA Guideline on the Primary Prevention of Cardiovascular Disease, 2019
- American Diabetes Association, www.diabetes.org
- 'Raised blood pressure'. World Health Organization. Global Health Observatory (GHO) data, 2016

About The Film “26 Seconds”

Professor Kelly Galindo / United States of America

My intention is to tell the story. It was not possible to tell the story about human trafficking unless I visited the countries, met the victims face-to-face...

Kelly Galindo with Kurdish soldiers who provided security during her filming in Iraq. (Photo courtesy of Alberto De Coste Calla)

“26 Seconds” is a dramatic feature-length documentary focusing on the horrors of sex trafficking around the world. Through a captivating journey, in search of solutions, the 26 Seconds documentary film reveals the ubiquity of the problem and the gravity of the damage sustained by this evil, destructive trade.

In raw intimate interviews, filmed in Thailand, Cambodia, Iraq, India, Mexico and right here in the United States... the audience gets a raw, often shocking glimpse into the lives of girls, women, pimps and “Johns” and also transgenders in various cultures and regions.

Which include vivid details in their own voice, how each girl was captured or lured into the sex trade, the horrors of their captivity, and the

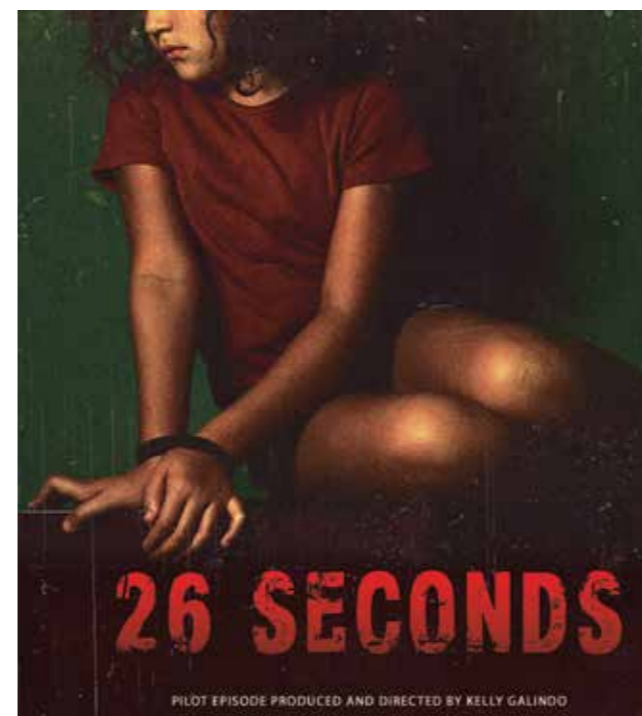
commitment of each individual and organization to get them out at whatever cost.

A CALL TO ACTION

Together we can raise awareness to the organizations, crisis intervention teams, committed law enforcement and dedicated citizens: in the fight to eradicate global sex trafficking. Your support is the difference and the impact needed to defend and

protect innocent children around the world.

My Statement: Film is my commitment to creating work that matters in our world. I wanted to film a documentary on global sex trafficking because it is a fast-growing horrific industry that tragically affects every child and woman worldwide. We can either do something or nothing. I simply chose to do something with the resources and creative talent that I possess and have access to as a Professor in film. As a filmmaker, my intention is to tell the story. It was not possible to tell the story about human trafficking unless I visited the countries, met the victims face-to-face that were trapped in the sex trade – the pimps and madams that sell them, and the johns who buy them – but the true heroes are the organizations that rescue, restore, and reintegrate these innocent children. Creating Awareness is not enough but rather a Call to Action is ALL of our responsibility. It will not only take an army of heroes but also a village of ordinary people. This is a story about giving victims, survivors and the voiceless a voice!

“I am not free while any woman is unfree, even when her shackles are very different from my own.” – Audre Lorde

How did you get into the industry?

Kelly Galindo is a Filmmaker, Professor, Director, and Producer. Kelly balances her directing and acting career while passing on her craft onto future generations, at Chapman University Dodge College of Film and Media Arts, UCLA School of Theater, Film, and Television, and Orange County School of the Arts. She has a bachelor’s in liberal arts and theater arts, and earned her master’s degree in spiritual psychology. Kelly is also a lifetime member of the Actors Studio as a director and actor. She has worked in many independent films and guest starred on television series, such as ER, Flashforward, Sons of Anarchy, and The Closer. She also directs theater, including Bridge and Frank and Ava, which won Best of Fringe in 2013. She is now focused on her teaching and directing career, and is passionate about giving a voice to children who are victims of the sex trade, which has taken her around the world to film the 26 Seconds documentary. “Poignant and unapologetic in its exposure of a grave global dilemma, 26 Seconds delivers a compelling emotional journey, raises awareness of this urgent issue, and challenges each of us to stand up for these innocent children around the world.”

Any emerging industry trends/Any industry opportunities or challenges?

Social media has opened opportunities for filmmakers. The

26 Seconds pilot is currently available on Amazon Prime Video, iTunes, Google Play and YouTube, creating awareness & a call to action in 68 English Speaking countries and over 120 countries overall. We are currently editing a feature documentary to submit to Netflix, Hulu and HBO.

What’s next for the documentary in the near future?

Currently we are in post production with Mark Wilcken, winner of three Emmys for writing, editing and cultural documentary for his piece, “Clean Lines, Open Spaces.” Mark will be the lead editor on the 26 Seconds feature documentary.

Your key initiatives for the success of the documentary?

26 Seconds has partnered with over 40 non-profit organizations in the fight against Human Trafficking and filmed in 7 countries overall.

Iraq Experience:

We filmed in Iraq in 2017 and partnered with NGOs Side by Side Church, Roads for Success, Tech Over Trauma and an underground rescue mission led by Ameena Hasan and Khaleel Aldakhi.

What are your aspirations? (Personal and Business):

I want to walk away from this film knowing my time and efforts have made an impact on the people I have spent years learning to understand and empathize with. I want to be able to know there are less victims and more survivors from the sex trade.

Website: <http://www.26secondsdoc.com/>

Network for Good:
<https://fromtheheartproductions.givecorps.com/projects/50843-documentaries-26-seconds>
Amazon Prime: <https://www.amazon.com/dp/B07P9MCPKM>
Google Play: <https://play.google.com/store/movies/details/?id=sXQcdBXf8Ng>
iTunes: <https://itunes.apple.com/us/movie/26-seconds/id1457914579>
LA Times:
<https://www.latimes.com/local/orangecounty/tn-wknd-et-trafficking-20190321-story.html>
The Newsroom:
<https://news.chapman.edu/2019/05/23/chapman-film-professor-shines-a-light-on-those-who-fight-sex-trafficking/>

Alternative Drive Systems

Christoph Giannoulis / Greece

How the future automobile could be driven

The last years were marked by many influences and challenges for automakers. On the one hand, requirements to a modern car have increased in terms of safety, comfort and power. On the other hand, politicians and the society ask for more environmentally friendly cars to reduce the impact of the climate change and increase the air quality in the cities. But what are reasons for this environmental pollution and what could be the solution? To answer this question, the drive systems of modern cars must be considered.

In 2019 most of the new cars are still equipped with an internal combustion engine. This traditional

technology is well researched and has a long history in the automotive development. In this type of engine, the chemical energy of a fuel is transformed into motion energy through a combustion. During this process many emissions, such as CO₂, arise. There are different kinds of combustion engines, but the two mainly used are diesel and petrol engines. Diesel engines work with the principle of a compressed ignition. They tend to consume less fuel than petrol engines and produce less CO₂. But the output of nitrogen oxides (NO_x) and particulate matter are higher. Diesel engines are mostly used in heavy vehicles such as trucks, SUV's and big limousines. Petrol engines work with the principle of spark ignition. They are running with higher rev ranges than diesel engines

and thereby with less torque. They are also cheaper to build and are therefore often used in small low budget cars.

The benefits of the combustion technology are based on their long use over the last decades. The car companies are able to produce well researched and very reliable cars, the infrastructure of gas stations is well developed and the acquisition costs are rather low. The reach of modern cars with combustion engines is also very high. The main drawbacks are obviously the high output of local emissions produced by the engine. CO₂ is considered as one of the main climate damaging gases. The exhausts are causing problems for the environment, especially in big cities with a high traffic volume. The health of citizens is also affected by the particulate matter that could be inhaled. Automakers are trying to reduce these emissions by using for example smaller engines with turbo charging or different exhaust filters but are not able to prevent them completely. To handle this problem engineers and scientists are delving on alternative fuels which are unlike fossil fuels on a synthetic basis instead of an organic one. With these fuels, the traditional combustion engines could still be used with a greatly reduced number of emissions.

For many people, electric cars seem to be the better alternative. This type of drive system is a lot simpler than a combustion engine. Batteries runs electric motors which are attached to the wheels of the car. Electric motors are also well researched and very efficient. They have an efficiency of well over 90%, combustion engines only 35-45% [1]. The electric cars produce zero local emissions, which is crucial in order to improve the air quality in cities. The weak point of this technology is the battery system. In modern electric cars, lithium ion accumulators are used. This type offers a high energy density and a relatively high life span. To ensure an acceptable reach the batteries make up a big part of an electric car. This results to a high weight and requires a lot of space. Problems are also the long charging time of the battery, often several hours, and the high energy losses when the battery is charged. The commodity procurement for the batteries,

especially lithium, is also problematic. But if new battery technologies with even higher capacity, shorter recharging times and lower costs are developed, electric cars could be a real alternative to combustion engines.

Another promising but not well known drive system is the hydrogen fuel cell. With this technology electric energy is produced in a chemical reaction between hydrogen and oxygen. This electric energy is then used to run electric motors which turn the wheels of the car. The only exhaust is water, H₂O.

Car companies tried to develop such cars over the last decades but never managed to build them reliable enough for a daily use and a long lifetime. But in recent years, companies like Daimler and Hyundai had several successful tests with hydrogen fuel cell cars and even started serial production of them [2]. Benefits of the hydrogen fuel cell are the lack of emissions and a high efficiency, which is around 60% [3]. However, the infrastructure of gas stations with hydrogen is still very poor which makes it hard for customers to run one of these vehicles in daily life.

All in all, the future of the automobile remains exciting. Which technology will prevail can not be seen yet. A combination of them could also be possible. At long last political decisions, higher regulations and the customers will decide. But something needs to change in order to solve the problems of pollution in the cities and reduce the impact of the climate change.

Sources:

- [1] Goldenstein C. (2011) Advanced Combustion Engines <http://large.stanford.edu/courses/2011/ph240/goldenstein2/>
- [2] Daimler AG (2018) Mercedes-Benz GLC F-CELL: Market launch of the world's first electric vehicle featuring fuel cell and plug-in hybrid technology <https://media.daimler.com/marsMediaSite/en/instance/ko/Mercedes-Benz-GLC-F-CELL-Market-launch-of-the-worlds-first-electric-vehicle-featuring-fuel-cell-and-plug-in-hybrid-technology.xhtml?oid=41813012>
- [3] FuelCellWorks [2018] Fuel cell system breaks efficiency record <https://fuelcellworks.com/news/fuel-cell-system-breaks-efficiency-record/>

From Army Boots to Lederhosen

Lawrence Simmons / United States of America

“Save US Army from extra fuel cost, unit from danger, and yourself from eternal embarrassment.”

I served in the United States Army as a supply sergeant paratrooper. The US Army gives experience no other employer is able to issue and teaches the lessons no book can provide. Being a soldier is all about solving problems and you are taught to be a specialist. Sometimes problems walk and talk, sometimes problems cost millions of dollars and sometimes they are so mundane you almost forget your life depends on finding a solution to them.

Generally, I would describe military experience as “it’s unpleasant in the moment, but after you go through it, it is the best thing to happen in your life”. I’ve seen things I’d like to forget, but I had tons of fun and made lifelong friend along the way. I walked in as one man and walked out as the other. I dare to say, a better man. I began

to look at life different. Nothing is given, everything can go. No fortress is impenetrable and no mountain is too high. Every moment should be valued and every dream can be achieved. The US Army taught me to fly in the sky and always land on my feet. I went through ten weeks of basic training in Fort Sill, Oklahoma. I was taught to march, shoot, work in a combat unit, and even to sleep and eat efficiently. I

qualified as a paratrooper and decided to pursue it. I was shipped to Fort Benning, Georgia, where I attended Airborne school. You learn in a class, you practice, you jump. At any stage you are allowed to quit. Only the last part of the jumping stage doesn’t follow the rule. Technically, you are allowed to step away from the jump-door even after the green-light tells you to jump. But the plane will have to land eventually and you will be met with a very angry drill instructor who warned you thousands of times to quit before entering the plane and “save US Army from extra fuel cost, unit from danger, and yourself from eternal embarrassment.” Faced with such alternative, I haven’t seen anyone preferring to stay aboard. Many quit before, none at this stage, Thus, the “exception”.

Four times in my military career I had closed my eyes and thought to myself: “It’s happening. After finishing Airborne school, I received Silver Wings and officially became a Sky Soldier of 173rd Airborne Brigade Combat Team. I was shipped to

Fort Grafenwoehr, Germany, where I continued to perfect the skills I’d already learned. Six months later was my first combat assignment. A year and a half later, I was promoted to supply sergeant. I was sent to Fort Lee, Virginia, where I attended Advanced Individual Training program for 8 weeks. I learned the procedures for shipping, receiving, storing and issuing stock, along with accounting procedures. After, I came back to Fort Grafenwoehr. Three years later I stepped out of the base gates to pursue higher education outside of military.

Four times in my military career I had closed my eyes and thought to myself: “It’s happening. There is no turning back”. First, when stepping out of Southwest Airlines Boeing 737 in Oklahoma. Second, when stepping out of US Army C-130 Airplane at 1,250 feet from the ground. Third, when stepping out of C-130 at 1,500 feet with a combat task. Fourth, when stepping out of Fort Grafenwoehr towards new life.

It’s been five years since I was shipped from Fort Benning to Germany. And ever since, I’ve been in love with the country. Beer, schnitzel and currywurst became more than a national stereotype to me. They became the treats of life which I cannot imagine myself without.

Nature is astonishing. The air is fresh and nice, it just makes you want to go for a run in a nearby park. Trees are plenty and tall, even in the middle of Munich. Rural areas always have a marvelous look to them, especially in winter. If I were an artist, I would go to small German villages at dusk and draw how snow falls onto the roofs of small houses, whilst inviting, cozy light pours out of their windows. I would also add a nearby forest as a background. There is always something melancholic, majestic, and mysterious about it.

Regarding as to how it generally feels to be an American. In Germany, I think American experience is no different to any other nationality. There are cultural differences and

the language barrier. However, the key is “When in Rome, do as the Romans do”. I’ve learned to understand German culture, follow its rules and quirks. People recognize it and I’m usually met with open arms and help available. Germans are kind, but strict. In the US it’s either one or the other. Sometimes I see Americans failing to adapt themselves to Germany and they usually have a miserable time. My advice to them would be: “Learn to understand the differences and accept them. Germans certainly not obliged to in their own land”. At one of the first paratrooper briefing our drill sergeant said: “That’s how the filtering process will go: first, we’ll separate boys from men. Then, we’ll separate men from crazies. In two weeks, crazies will jump out of a plane”. I thought he was joking. Looking back, I realize he was dead serious. So the question should be “Are you crazy enough to go back?”

With the age I got a little wiser. Would I jump out a plane full-gear, hoping Lord will have enough mercy to let me land safe and survive another hellish vocation? No. Would I join as a unit-support role far from armed conflict? Absolutely. Once you join the unit, the unit stays with you for the rest of your life.

For the rest of the world, I’d recommend to meditate. Maybe we cannot stop all wars on Earth, but everyone can find the inner peace.

My name is Lawrence Simmons. I am a Sky Soldier from 173rd Airborne Brigade Combat Team. If war is hell, we are the devils.

Shares – A Must For Everyone!

Maximilian Reichenbacher / Germany

A good banker will assess your risk and build a portfolio with you.

"I prefer to keep my fingers off stocks", "That's not for me, that's just for rich people" I often hear such sentences from people. But are stocks really that risky?

Yes, they are! With the acquisition of participations you take a risk. Otherwise there would be no return. Return and risk are linked.

Shares are property. You become a co-owner of a company. Even if some media equate it with gambling in a casino.

Equities are the longest-selling asset class in the long term. Thus, in the long term, they are suitable for asset accumulation and should be an obligation in old-age provision, especially in times of low interest rates.

The prices of shares are not calculable in the short and medium term. Accordingly, it is important to view the stock investment as a long-term investment. However, some "gurus" and self-proclaimed stock market experts are always trying on short-term equity investment, meaning you could predict home and base phases on the stock market. This is short-term trading with the goal of doubling its assets in the shortest possible time or even increasing them several times. The stock market is complex, a system with millions of transactions every second. The greed of the traders makes the stocks go crazy in the short term. What does this mean in concrete terms? Long-term equity investment is inextricably linked to short-term risks. Thus, it is important that when a stock is in the red, not to lose nerve.

An investment in equities should also take place exclusively with funds that are not needed and can be invested.

A big topic is of course the right stock selection. Which stock rises and which decreases? There are hundreds, if not thousands, of ways

to analyze a stock. Analysts often contradict each other and do not agree. What matters when making a purchase is diversifying your money. That is not to put money on a stock but to represent a whole index or a whole industry. This minimizes the risk, because the money is invested not only in one company but in several. As an example, I would like to call the Deutsche Bank share here, the German stock index, called DAX 30, has risen from its low of 3,666.41 points since the financial crisis of 2008 to over 12,929.34 points at the end of October 2019 largest listed companies of Germany. At the same time, the Deutsche Bank share price fell from its peak in 2007 from € 118.39 to € 6.72 at the end of October 2019. This will exemplify the importance of diversification.

How can I buy stocks?

Meanwhile almost every bank offers a deposit. However, a distinction should be made whether I would like to make my own investment decisions or wish a consultation. As mentioned previously, the investment decision is complex. I should have some basic knowledge before investing. They also do not buy a car for luck, but compare and inform themselves. A good banker will assess your risk and build a portfolio with you. He will clarify what money can be invested and what risk affinity they show. He then compiles a securities portfolio. Depending on the risk type, this should have a higher or lower share quota. Admixtures of pension funds and real estate funds make a portfolio complete.

Finally, I would like to tell you about my role model and one of the best investors. Warren Buffet. Warren Buffet has shaped the term value investment like no other. From an early age he developed an affinity to numbers. He bought his first share as young as 11 years. By now, his fortune is around \$ 83 billion, according to Forbes list. He owes this to a sophisticated strategy and not least patience. At the age of 30, he was a millionaire for the first time and a billionaire only 26 years later. Not within a single night has he multiplied his fortune but with patience and a clever investment strategy.

Happy
New Year
2020

سەر ساڵا ههوه
پیروزیت
۲۰۲۰

پتر ژ سي سه د مليون كهسان د قهيرانا كيمناقيي دا دژين و نهف هه ژماره د زيده بووني دا نه ، ژ بهر كو چهند ويقه تره مروف زيده تر دبن و بهرامبر زيده بوونا وان زيده رين نافي ل كيمي ددهن

كيشوهری نه فريقيا دهينه هه ژمارتن دويه مهنترين كيشوهر ، پستي كيشوهری ناسيا. روهبری في كيشوهری دگه هيته زيده تر ژ ۳۰ ميلون كم ۲. شپوهي في كيشوهری زيده تر شپوهيه كي سيكوژی يه ؛ ل پشكين باكوری بهر فره دبیت و ل پشكين باشووری ژي بهر تنگ دبیت. هه ژماره يا وه لاتين في كيشوهری دگه هته ۵۴ وه لاتان و نيزيكي ۱۵۰۰ زمانين جدا لي هه نه ، به لي زمانين فرمی بتني سي زمانن ، ”عهري ، ئينگليزي و فرهنسي“. ههروهسان پتريا ئاكنجيين وي ژي پيست رهشن

سه بارهت نافي كيشوهری نه فريقيا ، دبیتن د جدانه كا چيه و ژ كي فه هاتيه. هه تا نوكه زيده رهن راست و دروست بو رامانا نافي نه فريقيا نينه. نه وين ل بهر دهستين مه تني چهند دبیتنه كن هندهك ژ فه كوله ران دبیتن: نافي نه فريقيا ژ په يقا ”فرق“ ئي هاتيه كو كيشوهری نه فريقيا ژ ناسيا و نه ورؤپايي جدا دكهت. هندهكين دي دبیتن: نه و ژ نافي شاهي يه مهنی ، ”نه فريقوش“ ی ، هاتيه. نهف شاهه دگه ل كومه كي ژ مله تني خو مشه ختي في جهي نوكه دبیتن نه فريقيا بوو و هه ژ بهر في چهندي ، دبیتن نه فريقيا. دبیتنه كا دي هه يه ، دبیتن: نه فريقيا ژ په يقا ”ئيفري ، ئيفران“ يا نه مازيخي هاتيه كو ب رامانا ”شكهفت“ ئي دهيت. نهف په يقه ئامازه يي ب ئاكنجيين شكهفتان ددهت. دبیتنه كا دي دبیتن: نه فريقيا واته ”نه ردي گهرم“. ديسا نه و ب نه ردي روژی و ”نه ردي پيست رهشان“ دهيته نياسين. هندهك جارن ژي ب نافي كيشوهری رهشان القارة السمراء دهيته بنافكرن سه بارهت جهي جوگرافي يي كيشوهری نه فريقيا ، ژ ئاليي باكوری فه ”دهري يا نافهراست“ ه. نهف دهريايه دبیتنه خالا ژي كفه كرنا هه دو كيشوهری نه فريقيا و نه ورؤپا و دكهته دو پارچه يين ژ ئيك جدا. ژ ئاليي

باكوری روژه لاتي فه ، ”دهري يا سوړ و كه نالي سويس“ كيشوهری نه فريقيا و ناسيا ژ ئيك جدا دكهت ، هه وه سان ژ ئاليي روژه لاتي فه ”دهري يا هندي“ يه و ژ ئالي يين روژئافا و باشووری فه ”دهري يا نه تله سي“ يه. ب في چهندي كيشوهری نه فريقيا بوويه خاله كا پينكه گريداني د نافه را جيهانا باكور و باشوور و روژه لات و روژئافا دا گرنگترين دو رويبار ل كيشوهری نه فريقيا ۱. رويباری نيل: ئيك ژ دريژترين رويبارنه ل سه ر ئاستي جيهاني ؛ دريژي وي دگه هيته ۶۶۵۰ كم ۲. ئافا في رويباری ژ باشووری دزيث و د بيابانان را بهر ب باكوری فه دجيت تا دريژته سه ر دهري يا نافه راست ۲. رويباری كونگو يي: دويه مهنترين رويباری في كيشوهری يه ۶۶۷۰ كم ۲. هه وزا ئافا رويباری كونگو يي مهنترين هه وزا نافي يه د كيشوهری نه فريقيا دا و دويه مهنترين هه وزا نافي يه ل سه ر ئاستي جيهاني كيشوهری نه فريقيا ب نافي نه يي زه نگينه ، ل بهر كيشوهری دي. ژ بلي وان دو رويبارين مهنزين مه لدور ئاخفتن كرين ، ب دههان

رويبارين بچويك و گو م هه نه مينا زه مبيري ، نورهنج ، لونتوا ، روفيجي ، فكتوريا نياسا و هتد. لي نهف رويبار و گو م د دهره قه تيرئا فكرنا روهبری مهنزي كيشوهری نه فريقيا ده رناكهتن و پتر ژ سي سه د مليون كهسان د قهيرانا كيمناقيي دا دژين و نهف هه ژماره د زيده بووني دا نه ، ژ بهر كو چهند ويقه تره مروف زيده تر دبن و بهرامبر زيده بوونا وان زيده رين نافي ل كيمي ددهن رامانا نافي هندهك وه لاتين كيشوهری نه فريقيا ۱. مسر: په يقه كا عهري يا سامي يه ، د زمانن عهري دا ب رامانا ”بازار يان مال“ دهيت. ههروهسان نه و د عهري يي دا ب رامانا نه ردي راست و تنگ دهيت كو ئامازه يي ب رويباری نيلي ددهت ۲. مه غرب: نافي وي ژ ئسپاني هاتيه ، ب نافي بازاری ”مراكش“. ب زمانن عهري ”نه لمه غرب“ ب رامانا ”نه ردي عهري بان“ دهيت ۳. جه زائير: ب زمانن عهري دبیتن ”نه لجه زائير“ كو ب رامانا ”گزي رته“ دهيت. نهف نافه بو وان هه ر چار گزي رته يان فه دگه ريت نه وين بازاری جه زائيری ل سه ر هاتيه درستكرن ۴. ناميبيا: نافي وي ژ زمانن ئينگليزي وه رگيرايه ، ژ نافي بيابانا ناميب كو ب رامانا ”جههك ل وي دهری چ تشتهك نينه“ دهيت ۵. لیبیريا: نافي وي ژ زمانن ئينگليزي وه رگيرايه ۶. سودان: نافي وي يي ژ زمانن عهري وه رگيرايه. د زمانن عهري دا ”دبیتن“ بيلا د نه لسودان“ ب رامانا ”نه ردي ره شان ۷. موزه مبيق: نهف نافه ژ زمانن فرهنسي وه رگيرايه ، ژ نافي گزي رته يا موزه مبيق. چي دبیت نهف نافه ژ نافي دهسته لاتنداری بهر يي عهري ب ”شيخ موسا كوری مبيكي“ هاتبيت ۸. زامبيا: نافي وي ژ ئينگليزي وه رگيرايه ، ژ نافي رويباری زامبزي ۹. گانا: ژ نافي پاشايي وي يي كهتن هاتيه كو نافي وي ئالتون بوو ژ بهر كو د ده مي داگيركاري نه فريقيا دا گه لهك (Gold coast) زيژ ژ في دهقه ري دهنارته ژ دهرقه ۱۰. تونس: دبیت نافي وي ژ عهري يي هاتبيت ، ژ نافي بازاری

تونس. ب زمانن بهر بهري ب رامانا ”گو يتيكا بچويك“ دهيت ۱۱. كينيا: نافي وي ژ ئينگليزي وه رگيرايه ، ب ”رامانا“ زنجيرا چي يي سپي ۱۲. زیددر ۱. د. رحيم مشيري ، جوگرافي اي كيشوهره كان نه فريقيا و ئوستراليا ، و- نظمي قادر ته ويله يي ، چا پا ئيكي ، چاپخانا نارين ، ۲۰۱۳ ۲. فلاح جمال معروف ، بشير ابراهيم الطيف و سلام فاضل علي ، أفريقيا جنوب الصحراء ، دار دجلة للنشر والتوزيع ، الاردن-عمان ، ۲۰۱۵

دهمې تو د زهډیه کا شوینواری یان یا نه نتروبولوجی دا کار دکه ی ، دې چهند رهنگه کین گورا بیینی

هه که ئه م سه حکه یه دیرؤکا که فن دې بینین کو مروقی ژ که فن هه تا نوکه ب رهنگه کین دلینی سه حکه نه ئیکودو ، ب رهنگه کی مروقی مرینن خو د څه شیرن ، گورپ و ان وه کی مینومینت دمنیت ، مروقی ژ که فن بزافا چیکرنا جبه کی بو مرینن خو کریه ، ئه و جبه یی ئه م دبیژینی گورستان به لې بوچی مه گه له که هستیکین مروقا نه دیتنه ، هه ر ژ سه د هزار که سا مه گورپ ئیکې بتنی یی دیتی ، فی چهندی ژی گه له که سه دم یین هه یین ، ژ وانا

۱. پتريا وان نه هاتينه څه شارتن
۲. پشکه کا وان یا رزی و حه لېووی
۳. پشکه ک ژی یا هاتیه څه شارتن ، به لې مه نه دیتنه یان هیشتا نه هاتینه دیتن و شوینوارناس بسهر نه هه لېووینه
۴. پشکه کا وان ژی یا څه کریرین سقای که فتن ، وه کی باران و به فر و ئاډابوونې و گه له که کریرین دی
۵. پشکه ک ژی ژبه ر هریان و ره یانا ئاخی به رزه بووینه یان ژی بن ئا خ که فتنه

ژبه ر فی چندی و لدویف خاندنا مووزه خانین دنیا یی (مینا مووزه خانا بریتانی) ژ هه ر (۵۰۰، ۸۶۲، ۲۴) که سا بتنی مه گورپن (۸۰۰ که سا دیتنه)

به لې راستی سې رهنگین گه له که مشه یین هه یین ، باهرا پتر یا خه لکی لسهر ته نشتا هاتینه څه شارتن ، هژماره کا مه زنا مروقا ژی لسهر پشتی هاتینه څه شارتن ، زانا گه له که سه دمه بو فی چندی دینن ، هنده ک ژ وان ب سه دمه یین دهرونیڅه گریددن ، نه خاسمه دمه مروقی لسهر پشتی دنقیث (کایسی) دهپنه مروقی ، مروقی که فن ئه و هزرا کری کو مرینن خو لسهر پشتی نه څه شیریت ، ئه څه ژی ل دویف بیروباوه رین وان. سې رهنگ ژی ئه څه نه

۱. لسهر پشتی هاتینه څه شارتن ، وه کی دیار کو پیین وی یین هاتینه راستکرون و دهستین وی ژی د گه ل سه متا له شی وی دچن ۲. لسهر ته نشتی به لې پیین وی یین هاتینه څه شکاندن ، به لې ناگه نه ده ف زکی وی ، دیسان دهستین وی بو ره خی سینگی وی دچن

۳. لسهر ته نشتی به لې پیین وی گه له که یین هاتینه څه شکاندن ، هه تا دگه هنه سه ر زکی وی. زانا رهوشا څه شارتنا دویب و سیب بو هندې دزفرینن کو مروقی وه کی بجویکی د مالجبویکی دهیکا خو دا یی چاوا بوو ، ئاها هوسا یی هاتیه څه شارتن به لې لسهر څه شارتنا مروقا ئه م دبینین کو چهند رهنگین گورا هه نه ، دهمې تو د زهډیه کا شوینواری یان یا نه نتروبولوجی دا کار دکه ی ، دې چهند رهنگه کین گورا بیینی ، ئه و ژی آڅه شارتنا ب کت ئانکو گورپ یی که سه کی بتنییه ، مروقه ک بتنی یی لې هاتیه څه شارتن

ب. څه شارتنا ب کوم ل فیروئ ئه م دبینین کو د ناف گوره کی دا دو مروقی یان پتر یین هاتینه څه شارتن. څه شارتنا ب کوم ژی چهند رهنگن ، ئه و ژی

۱. گورستان: ل فیروئ ئه م دبینین کو کتکته مروقی یین هاتینه څه شارتن ، به لې هه می دناف ئیک جبه څه شارتنی دا
۲. څه شارتنا ب کوم ، وه کی دیار گه له که مروقی یین د ئیک جهدا هاتینه څه شارتن
۳. گورستانین ب کوم ، ئه څه ژی ژ بهر بورینا دمه کی درئو چیدین ، هنده ک جارا گور لسهر گوری دهپته څه شارتن ، ب فی چندی ژی دیتنه گورستانین ب کوم څه شارتنا څه شکاندی ئیک ژ سه خله تین څه شارتنین که فن ، هه که ئه م

سه حکه یی دې بینین له شی مروقی هه می یی څه جغاندیه سه رئیک و گه له کین بجویککری ، بو وئ چندی وی له شی مه زن بکه نه د ناف جبه کی بجویک دا څه شارتنا مالباتی ئانکو ژن و میړه ک پیکفه یین هاتینه څه شارتن ، زانا وه سا دیار دکه ن کو ئه ف هه ردو مروقه پیکفه و د ئیک دمه دا یین هاتینه څه شارتن ، دبیت ئیک بهری یی دی مر بیت ، دبیت ژی یی دی هاتینته کوشتن و دگه لدا څه شارتینت هنده ک جارا ژی مروقی ل جبه کی دهاته څه شارتن ، دمه کی ل ویرئ دما ، هه تا هه سته بتنی دمان ، پاشی هه سته یین وی بو جبه کی دی دهاته څه گوهاستن ، ئه ف دهسته ودانه مشه د دیرؤکی دا هه بوو. وه کی زه رده شتیا دهمې که سه ک دمر له شی وی بو ته ییر و ته والا دهاته نیشادان ، پشتی گوشتی وی هه می دخار هه سته یین وی دبرنه جبه کی و لسهر بهرا دهاته دانان هه ر دیسا ئه ف چافلیرنه ل هنده ک جبه یین دی ژی هه بوو ، دهمې مروقی دمر دا تهرمی وی به نه سه ر داره کی هه تا گوشت نه دما پاشی دا ئینه خاری یان هنده ک جارا هه سته یین وی ب خو دهاته خاری و ل جبه کی دی دهاتنه څه شارتن

دیارکړنا توخمې مروقی کا نیره یان ژی می بو فی مه رهمې زانا گه له که ریکا ب کار دینن ، ریکین زانینا توخمې وی که سی ییت د ناف گوری دا ئه څه نه

۱. ئه رزینک: ئه رزینکا زه لامي یا تیزه که یه ، به لې یا ژنکی یا راسته
۲. ئه نی: ئه نیا زه لامي پتر یا ژ ناف هاتیه ده ری ، به لې یا ژنکی یا راسته
۳. کماخ (حه وز): حه وزا زه لامي یا بجویکه و یا ژنکی یا مه زنه.
۴. هه ردیسان د ناف هه سته یی حه وزی دا فالاهیه ک یا هه ی ، یا زه لامي به رته نگره ژ یا ژنکی
۵. گه هین (قره): یین دویمه ایا پشنا زه لامي درئو و دتیزن ، به لې یین ژنکی د په حن و کورتن

چاوا ژین مروقی دهپته زانین ل فیرو زانا کومه کا ریکا ب کار دینن دهمې گوره کی که فن دبینن دا بشین ژبی وی که سی دنافدا دیارکړن. به لې قوناغین ژبی مروقی تیرا دهرباس دبیت بقی رهنگینه ۱. ساډا

۲. شیرخور- هه تا سې سالا
 ۳. بجویک ۱۲-۳ سالا
 ۴. سنیله ۲۰-۱۲
 ۵. جحیل ۳۵-۲۰
 ۶. تمام یان مروقی تمام ۳۵-۵۰
 ۷. دانعه مر ۵۰ و بو سلال
- مروقی وهختی ژ دایک دبیت هه تا دگه هته سالا کین (۱۸- ۲۵ سم) دچنه سه ر ، به لې دهمې ژبی وی ژ سالا کین دهرباس دبیت و دچپته دو سالا ۱۰-۱۳ سم دچنه سه ر. پشتی هینگی هه تا تمام دبیت (بالغ) دنافه را ۶-۱۳ سم دچنه سه ر ئه و ریکین زانا بو زانینا ژبی مروقی ب کار دینن ئه فین ل خارینه
۱. ددان ، ددان ئیک ژ وان ریکایه کو بو زانینا ژبی مروقی دهپنه بکار دینان ، نه خاسمه بو مروقی بالغ بووی
 ۲. هه سته یین جبه یین لقیین وه کی دیار لقیینا مروقی گه له که گوهرینا بسهر هه سته یین له شی دا چیدکته ، هه که د ژبی ۱۸ سالیی دا بیت دی بیینی هه سته یی فیکه کفتنی گه له کین گری گری یه ، به لې دهمې مروقی مه زن دبیت هیدی هیدی حولی دبن
 ۳. بنی هه سته یین دکه فنه ئیک ، وه کی دیار ئه و څه شکاندن د کاسکین جبه یین لقیین دا بو رینا دهمې هه قرویشی زیانی دبن ، ب ریکا وئ وی ژی زانا دشین ژبی هه سته یی دیار که ن
 ۴. دیسان فیکه کتتا هه سته یی حه وزی هیدی هیدی وی هه سته دحله لیت و شکاندن دکه فتی ، ئه څه ژی ریکه که زانا بو زانینا ژبی مروقی ب کار دینن
 ۵. هه ردیسان کاسکین ده ست و پیا ژی ژ وان جهانه یین زانا بو زانینا ژبی مروقی ب کار دینن

Literature:-
1. The British Museum, Middle east department archive.
2. Prof Alexandro (Udine University archive), Anthropology department.
3. Kovan Ihsan, Archive and lecture.

مېروو به سوود هكاني خيزاني خالخالوكة

م. مظفر اسماعيل حمد / ب پاراستنى رووهك / زانكو پۇلتيهكينيكي ههولير

پيوسته ئەم مېرووه له لايەن جوتياره كان بناسينرېت وه قه لاجۆ نه كرېت چونكه ده بېتته هۆى تيك چوونى هاوسهنگى سروشتى له نيوان دهرده كانى مېرووى كشتوكال

ئەم جۆره مېرووه دەناسرېن كه جوتيك بالى ره قيان له ئەلقهى دووهى سينگان ههيه وه جوتيك بالى په رده بيان له ئەلقهى سيهه مې سينگان ههيه كه له كانى نيشتن ده كه ويته ژير بالى پيشه وهى ، وه چەندىن خال له سەر بالى پيشه وه ههيه كه ژماره بيان له جۆريك بۆ جۆريكي تر جياوازه ، وه باله كانى پيشه وه له ناوهراستى پشتى به هيلتيكى راست بهيه كه دهگەن ، جۆرى دەميان قرتينره ، دريژى مېرووه كان له نيوان ۸ تا ۱۸ ملم ، شيوهى نيمچه خره رووى سهره وهى له شى قۆقره وه رووى خواره وهى راسته . جۆره كانى رهنگ و شيوهى جياوازيان

ههيه و ئەم مېروانه له ناو كينلگه كان بلاو دهبه وه وه ژورينه بيان راوكرن بۆ مېرووى شوكة ئيفدس له ناو باخ و باخچه وه وه رگه كان وه هه نديكيان هيرش ده كه نه سەر مېرووى تويشكارو پند و پيشكه سپى وه هه نديك جۆريان كه روو خۆرن وه گرنگترين جۆره كانى ئەم خيزانه ئەمانه ن ۱. خالخالوكةى دوو خال

سيفته كانى: رهنگى قاجه كانى و رووى سهره وهى ره شه ، وه له ناوهراستى هه ره يه كه له باله ره قه كانى خالتيكى ره ش هه به ، هه نديك شيوهى رهنگى باله كانى پيشه وهى ره شه له گەل هه نديك په لى رهنگ سوور ، ئەم جۆره نزيكهى ۱۲ جۆر و شيوه و رهنگى ههيه له نيوان رهنگى ره ش و سوور دريژيمان له نيوان ۴ تا ۸ ملم ده بېت ، ئەم مېرووه به رۆژچالاكه ، مېرووى ته واو و كرمۆكه له سەر خاك ده بيزنېن له كۆتايى هاوين كاتيك مېرووى شوكة به كۆمه ل بلاو دهبه وه سووده كانى :- خواردى مېرووى شوكة الهن له سەر دارى باخه كان و كينلگه سهرزه و پاقله مهنه كان وه ژماره بيان له كينلگه و له وه رگاكان له سەر رووه كه پاقله بيه كان زۆرتره به به راوورد له گەل رووه كه گيا بيه كان گه لا باريكه كان

سوورى ژيانى :- ئەم مېرووه زستان به رې ده كه ن به شيوهى كۆمه ل له ژير توپكى داره كان و ده وه نه كان يان له ناو پاشماوه كانى دانه ويپله ، له وه رزى

۲. به كارهينانى قركه رى كيمياوى ده بېتته هۆى كوشنتيان وه زيان به ته ندروستى مرؤف و ئازهل و بالنده و زينده وه رى تر ده گه به نيبت . بۆيه پيوسته ئەم جۆره مېرووه زۆر بكرېت له بارى سروشتى گونجاو وه بلاو بكرېتته وه له كينلگه كان به ژماره ي زۆر بۆ ئەوهى كايگه رى زۆر بېت له سەر قه لاجۆ كردنى مېرووه زيان به خسه كان

سوورى ژيانى

مېرووى ته واو زستان به رې ده كات له ژير گه لاي وه ريو به تايبه تى له ناو ئەم گه لايانه ي كه لووليان خواردووه وه له درزى خاك وه له ژير توپكى داره كان ، وه له مانگه كانى ئازارو نيسان گه را به كۆمه ل داده نين له سەر گه لا تووشبوه كان به مېرووى شوكة كه ژماره كه ي ده گاته ۴۰ گه را له توپه له يه كه كۆمه له يه كه ، گه را به كان ده تروكېن دواى ۴ تا ۸ رۆژ وه كرمۆكه ي لې دېته دهره وه وه ده ست ده كه ن به خواردى مېرووى شوكة كۆكه كان به چوار قۇناغى گه شه كردن دا دهرۆن له ماوه ي ۲ تا ۳ هه فته ، دواتر شيوه ي ده گۆرت بۆ قۇزاخه ، دواى ۷ تا ۱۰ رۆژ مېرووى ته واو دهره چېت له قۇزاخه ، له وه رزى هاوين چەندىن نه وهى هه به

گه را :- دريژى نزيكهى ۰.۷ ملم ده بېت ، رهنگى زهره ، شيوه ي هيلكه بيه ، وه به شيوه ي ستونى له سه رووى خواره وهى گه لا داده نرېت له لايەن ميه كه ب شيوه ي كۆمه ل وه چه سپ ده بېت به ماده بيه كى لينج ، وه له نزيك داركى گه لايه كان

كرمۆكه

دريژيه كه ي نزيكهى ۷.۵ ملم ده بېت ، رهنگى به گشتى ره شى خۆله ميشيه وه چوار په لى پورتقالى له سەر سينگى يه كه م و سيهه ميه ههيه وه دوانى له سەر ئەلقهى سكى چواره م هه به ، سهرى به شه كانى ده مى هه لگرتووه له جۆرى به ر ، ئەلقه دياره كانى سكى له ۹ ئەلقه پينك هاتووه وه ئەلقهى كۆتايى بچوكه وه شيوه ي له ههرمى ده چېت ، وه لايه كانى دهره وهى سكى

قۇزاخه :- كرمۆكه ده چېته قۇناغى مت بوون دواى ته واو كردنى گه شه ي له ناو كۆتا كاژى پيست وه رهنگى له سه رتا سووره دواتر ده گۆرېت بۆ رهنگى قاوه بى وه هه نديك په لى كراوه ي له سه ره

سهرچاوه كان

سهرچاوه كان

۱. جرجيس ، سالم جميل ومحمد عبد الكريم محمد ۱۹۹۲. حشرات البساتين. دار الكتب للطباعة والنشر جامعة الموصل ، العراق ، ۵۵۹ صفحه

۲. سعد ، عوض حنا وعادل حسن أمين ۱۹۸۳. الحشرات الاقتصادية في شمال العراق. مطبعة جامعة الموصل - الموصل ، العراق ، ۴۸۸ صفحه

۳. محمد ، أسامة سعيد ۱۹۸۵. دراسة حياتية وكفاءة الدعسوقة ذات السبع نقط كمفترس لحشرة من القطن تحت ظروف المختبر. المجلة العراقية للعلوم الزراعية زانكو ، مجلد ۳

1- Dixon AFG. (2000), Insect predator-prey dynamics: Ladybird Beetles and biological control. New York: Cambridge Univ.Press.

Ix+257pp.

2- Helyer N.,Brown K. and Cattlin N.D,(2003), Color handbook of Biological control in Plant Protection, Timber press Portland, Oregon,(126 pp.)

3- Hodex, I. (1973), Biology of Coccinellidae. Academia, publishing house of Gzechooslovak. (260 pp.).

القطط التي تواضب علي أخذ اللقاحات يبلغ متوسط عمرها أربعة عشرة سنة أو أكثر فضلاً عن أنك ستكون أنت و عائلتك و قطتك في مأمن من الأمراض المعدية

نوع الطعام و كميته و شراء كافة المستلزمات الضرورية لها والتي تتضمن

1. تقديم الطعام للقطط في أطباق بلاستيكية مخصصة للطعام وعدم إهمال تنظيف تلك الأطباق لأن الإهمال في التنظيف سيجعل من تلك الأطباق بيئة لتكاثر الجراثيم
2. شراء معلبات خاصة لطعام القطط أو الأكل الجاف ، إذ توجد بعدة أشكال و أحجام في الأسواق و العيادات البيطرية
3. عدم الاعتماد على نوع محدد من الطعام والحرص على تغيير نوع

يميل الكثير من الناس إلى تربية القطط في منازلهم ، لكنهم يجهلون الطرق الصحيحة لتربيتها والأمور الواجب اتباعها للمحافظة على صحتها وصحة من يتعاملون معها داخل البيت و كيفية تلافي الأضرار الناجمة عن إبقائها بالقرب منهم ، لذا سنقدم في هذا المقال شرحاً مبسطاً عن طرق تربية القطط في المنازل

طعام القطط

يعد طعام القطط أحد أهم الأركان في تربيتها و الاعتناء بها ، فهي تحتاج من ثلاث إلى خمس وجبات صغيرة مقسمة على مدار اليوم ، مع مراعاة

الطعام بين فترة وأخرى و هذا أمر مهم مع الانتباه لتاريخ صلاحية المنتج

4. عدم تقديم الحليب للقطط البالغة ؛ لأن ذلك سيسبب لها تلبكاً معوياً

5. تقديم الدجاج ، السمك ، اللبن الزبادى ، الكبد ، البيض المسلوق ، أو الخضار المسلوقة كوجبات رئيسية للقطط كل يوم و تدوينها في جدول اسبوعي ، تجنب الطعام الذى يحتوي على كميات كبيرة من البهارات أو اللحوم النيئة كاللانشون و البسطرمة 6. التخلص من الفضلات بشكل صحيح حتى تبقى القطة و ساكنوا البيت في مأمن من الإصابة بالأمراض أو انتقال العدوى و على مربي القطة توفير صندوق بلاستيكي كبير ذى حواف عالية ، ثم تعبئته بالرمل الخاص المتوفر في الأسواق و العيادات البيطرية بحيث تكون من النوع الطبي المزيل للروائح ليكون بيئة طبيعية للقطة مع شراء صندوق (التواليت) الخاص لفضلات القطة و يتوجب إفراغ صندوق الفضلات كل اسبوع من محتوياته ، ثم غسله و تعقيمه و وضع رمل جديد فيه

تلقيح القطط

الكثير يتساءل هل من الضروري تلقيح القطط وفحصها بشكل دورى من قبل الطبيب البيطرى

لنكن صريحين معكم فقطط الشوارع معدل عمرها قليل جداً لأنها تكون عرضة للإصابة بالامراض التي قد تقتك بها في سن صغير لأن مناعتها ضعيفة و غير مجهزة ، و بالمقابل نجد القطط التي تواضب على أخذ اللقاحات يبلغ متوسط عمرها أربعة عشرة سنة أو أكثر فضلاً عن أنك ستكون أنت و عائلتك و قطتك في مأمن من الأمراض

المعدية لأن التلقيح يقويها و يعطيها مناعة ضد الأمراض بعد هذا التقديم دعونا نلقى نظرة على جدول تلقيح القطط:

1. التلقيح الرباعي: يمكن لقططكم أن تأخذها ابتداءً من سن شهرين أو ثلاثة أشهر و يكرر هذا اللقاح بعد واحد و عشرين يوم من أخذ أول جرعة منه ، ثم يكرر سنوياً 2. تلقيح القطط ضد السعار: أفضل عمر لأخذها يمتد في الفترة ما بين ثلاثة أشهر و ستة أشهر و حتى تكون نتائجه إيجابية على المدى الطويل فهو يكرر سنوياً 3. تلقيح القطط ضد الفطريات: العمر المثالي لأخذ أول جرعة منه يكون ابتداءً من سن الثلاث شهور و بعد أسبوعين يكرر ، ثم لا يكرر إلى بعد مرور سنة

4. تلقيح القطط ضد الديدان: تطعم القطط بلقاح الديدان بعد شهر و نصف و هذا لأن الديدان ممكن أن تصيب القطط في سن مبكر و بعد أسبوعين من المرة الأولى يأخذ القط جرعة أخرى منه ، ثم يكرر كل شهرين

5. تلقيح القطط ضد الحشرات: هذا مهم لمحاربة الحشرات المتطفلة مثل البراغيث ، القمل ، العث ، القراد

6. ويمكن للقطط الاستفادة منه ابتداءً من عمر شهر و نصف ، ثم بعد شهر تأخذها مرة أخرى و يكرر كل شهرين

ھەر ئەپلىكىشەننى كى تە پىدقى پى نەبىت ، نە ھىلە د مۇبايلا خۇ دا

مۇبايل ئەپلىكىشەن پروگراممىن تايەتن ب سمارت فۇنان قە ، خزمەتتىن وايرلىس و خزمەتتىن مۇبايلى دكەنە يەك و د دەتە بكارھىنەرى خۇ ل سەر موبايلى يان تابلىتى يان دەمۇمىرپىن زىرەك دقى نقىسىنى دا ، دى بزاقي كەين ھندەك پىزانىتىن گىرنگ لدۇر مۇبايل ئەپلىكىشەن بەدەينە خواندەفانان و بەرسقا چەند پسىاران دەين ئەپلىكىشەن چىە ؟ چەوان كار دكەت ؟ چەوان دەھىتە دروستكرن يان بۇچى گىرنگە بكارھىنەر ئەپلىكىشەننى خۇ ئاپدېت بكەت ئەرى ئەپلىكىشەننى سەختە ھەنە يان نە و دگەل گەلەك پىزانىتىن دى

مۇبايل ئەپلىكىشەن دىنە دو بەش

بەش يەكى: ژ مۇبايل ئەپلىكىشەن دىبۇنى (براوزەر بەيست ئەپ) ، ئەف ئەپلىكىشەن بىتنى ل دەمى فەكرنا پروگرامى كاردكەت بەش دوىن: دىبۇنى (نەپتف ئەپلىكىشەن) ئەف ئەپلىكىشەن دگەل سىستەمى مۇبايلى كار دكەت ب رەنگەگى بەردەوام خۇ ئەگەر تو مۇبايلى بكار نەئىنى ژى مۇبايل ئەپلىكىشەن دىنە چەندىن جور ژ وان مۇبايل گەيمىنك ، نەمونه

يارىت گىمى لوفت يان سۇشبال نىت وورك ، نەمونه فەيسبۇك ، ئەنستىگرام ، تويەتەر ، سناپ چات..ھتد زىدەبارى ئەپلىكىشەننى تايەت ب دەنگ و باسا بۇ نەمونه ياهۇ مۇبايل نىۇز ، يان بانك يان ئىدىيۇگەيشەن

بۇچى مۇبايل ئەپلىكىشەن دىگىرنگىن

۱. رىكۇپىنكىا دىزايىن: ئەگەر ئەم بەرى خۇ بەدەينە ئەپلىكىشەننى ناقدار دى بىنن دەم بۇ دەمى بزاقي دكەن دىزايىنا خۇ رىكۇپىنكىرلىبەكەن وئاسانكاريا بىخەنە د رىيا بكارئىنانى دا ، ئەفە ژى دىبەتە ھاندەر بۇ بكارھىنەرى كو پتر پىشە بەھىتە گرىدان و زىدەتر دەمى خۇ بەدەتى
۲. ھەلگرتنا وان دناف مۇبايلى دا يا ئاسانە ۋەھەردەم دەبەردەستن بۇ بكارھىنەرى و ھەمان پروسىن كومبىوتەرى بچە دئىنىت
۳. سىكورتەر ژ كومبىوتەرى و پىزانىتىن بكارھىنەرى ب رەنگەكى باشتر دپارىژىت
۴. رىيا بكارئىنانا ئەپلىكىشەننى يا ب ساناهى ترە ژ يا كومبىوتەرى

۵. ئەپلىكىشەن دىسمارت مۇبايلى دا دەھىتە ھەلگرتن و چۇنكى مۇبايل ھەردەم يا بەردەستە ھەر ئىمپىلەكى بگەھىتە تە دى زويتر بىنى و بەرسقى لسەر دەى

ئەپلىكىشەن چەوان دەھىتە دروستكرن

مۇبايل ئەپلىكىشەن ب گەلەك زمانىن پروگرامساز دەھىتە دروستكرن ، مىنا (ئى ، ئو ئىس) ، (ئەندروئىد) ، (ویندۇز) ، (بلاكىپىرى) ، (كەى ، ئەى ، ئى) ، بەلى پىن ھەرە بەرەلافا و د ناقدار دناف بكارھىنەران دا تى دو جۇرن
۱. سىستەمى (ئى ، ئو ، ئىس): ئەف سىستەمە ل سەر پروگرامى ئىكس كود ب زمانى سوئىت يان زمانى (ئۇبىجىكتف سى) دەھىتە دروستكرن
۲. سىستەمى (ئەندروئىد) ئەف سىستەمە ل سەر پروگرامى ئەندروئىد ستودىۇ ب زمانى (چافا) يان (كۇتلىن) دەھىتە دروستكرن

ژبەر فان ئەگەرپىن گىرنگ يا فەرە سازى و دەزگەھىن خزمەنگۇزارى ، بازىرگانى ، پەرورەدەيى ، مىرى ، گەشت وگۇزارى ..ھتد ، بەشەكى كارى خۇ ل سەر ئەپلىكىشەن ب رىقەبەن وىكەنە رىيەكا پەيوەندى و سىستەمىكرن وپىششەبرنا كارى ، مە ئەپلىكىشەننى پەيمانگەھا دافنىشى ب زمانى سوئىت بۇ سىستەمى(ئى ، ئو ، ئىس) دروستكرن و ب زمانى (چافا) بۇ سىستەمى (ئەندروئىدى) دروستكرن ، كو دىبەتە ژ جورى (براوسەر بەيست ئەپ) و نۇكە قۇتايىت پەيمانگەھى ب رىيا ئەپلىكىشەننى دشىن ھەمى راسپاردە و ئاگەھداريا بلەز ۋەرگىن ، دىسان دشىن كار و چالاكىن پەيمانگەھى ۋەھەر تىشتەكى گىرنگ بىنن

داتايىن ئەپلىكىشەن ل كىژ جەى دەھىتە ھەلگرتن

داتا يان دى ل ناف موبايلى ھىنە ھەلگرتن ، يان ژى ل سەر كلاودەكى يان سىرفەرەكى ، بۇ نەمونه ئەم داتايىن پەيمانگەھى ل سەر كلاودى فايربەيس ھەلدگرىن ، فاير بەيس كلاودەكى مەزىنە دىشېت پتر ژ مىون يۇزەرا ئانكۇ بكارھىنەرا ۋەرگىت و بەرسف بەدەت و د ھەمان دەم دا رىال تايىم كاردكەت (د يەك دەم دا و ب رەنگەكى راستەوخۇ) ، دىسان (فاير بەيس) گەلەك خزمەتا د دەتە پروگرامەرى يان كو ئەو كەسى ئەپلىكىشەننى دروست دكەت بۇ نەمونه داتا بەيسان وستورىچ و كلاود مەسجىنك كو بكاردەھىن بۇ ھنارتنا(نىتفگىشەن) ئانكۇ

ئاگەھداريان ، يان ھەلگرتنا ھەمى داتايان ل سەر كلاودى و گەلەك خزمەتتىن دى

بۇچى گىرنگە ئەپلىكىشەن بەھىتە ئەپدېت كرن

بكارھىنەرى سمارت فۇنى دى بىنىت دەم بۇ دەمى ئاپدېتتىن نوى بۇ دەھىن ئەف ئاپدېتە گەلەك د گىرنگ چۇنكى يان پروگرامەر دى كىماسىەكى پى پر كەت يان دى خزمەتەكا نوى دەتە بكارھىنەرى ، يا ژ وى ژى گىرنگەر ئەو كو ئەپدېت سىكورتيا ئەپلىكىشەننى د پارىژىت ، بەرۇفاژى ئەگەر تە ئەپلىكىشەننى خۇ نە ئەپدېت كر ، نە خزمەتتىن نوى دگەھنە تە وسىكورتيا ئەپلىكىشەننى تە ژى دى ل بەر مەترسىن بىت

ئەرى ئەپلىكىشەننى سەختە ھەنە يان نە

ۋەك شىرەتەك بۇ بكارھىنەرىت ئەنترتتىن ب گىشى و ئەپلىكىشەن ب تايەتى ، ھەر ئەپلىكىشەننى تە پىدقى پى نەبىت نە ھىلە دەمۇبايلا خۇ دا ، يان ئەگەر ئەپلىكىشەنك زىدە دەستىريا بخوازىت و تو نەزانى كا ئەو پىزانىتىن ئەو دگەھىتى بۇ چ ول كوبرى بكاردئىنن بزانە ئەو پى بەرگۇمانە دقىت تول بەرچاڧ بگرى ئەو خزمەتتىن تو ژ ھندەك ئەپلىكىشەن ۋەردگرى ژ سەرفە دىن بەرامبەرن ، تى ركلامىن وان ل سەر سكرىنا مۇبايلا تە دەردكەفن ، لى بەرامبەرەكى دى پى ھەى ئەو ژى ئەو ھەمى داتايىن كو دىشېت بگەھىتە ھەمى داتايىن دئامىرى تە دا د تۆماركرى

هیزا سهره کی یا شورشا ووزی د چهرخی بیست و ئیکې دا
 ئابووره. چۆنکی ژیدهریټ سروشتی بیټ سوټمه نیی بهری و
 ماددیټ نهټومی د سنوردان

هاتینه دیتن. هرهوسا ووزا ههواى ژى ، كو دهیته وهرگرتن ژ ووزا رۆژی ، بلهز دهیته بكارئینان. هرهوسا ژیدهریټ ووزهكا وهسا یا بیچ بیچه ژى د سنوردان. ووزا نهټومی نهیا رینهبله. و ژیدهریټ یورانئوما بن ئهردی ژى یا سنورداره. ژیدهریټ ووزی بیټ ژ همیا پتر لهردهست بو جفاکئ مروټی ووزا رۆژی یه. هرهوكی یواریت دی بیټ تهكنولۆجیټ ، ئیکهم پینگاف بو سهركهفتنی د بكارئینانا ووزا رۆژی دا نهټویه كو دقیت تیگههشتنهكا زانستی یا باش هه بیټ چ گۆمان تیدا نینه كو تهكنولۆجیا خانا رۆژی رۆلهكئ گرنګ د بهرهمی هیزا کارهبا بیټ دا د گپرت ژبهر مهزاختنا زیده یا ووزی و ههژمارا مهزن یا خهلكی هیزا سهره کی یا شورشا ووزی د چهرخی بیست و ئیکې دا ئابووره. چۆنکی ژیدهریټ سروشتی بیټ سوټمه نیی بهری و ماددیټ نهټومی د سنوردان ، و بهایی بهرهمه نیانی دگه ل یورینا دهی دی زیده بیټ. ووزا تیشكا رۆژی و ماددیټ بنچینه یی بو دروستكرنا خانیت رۆژی چ جارا ب دوماهیک ناهین. ب كۆمه ل بهرهمه مئینانا خانیت رۆژی دیټ بهایی كیم كهت. د هندهك دهمان دا ، بهایی کارهبا رۆژی دیټ كیمتر بیټ ژ کارهبا ئاسایی ، بو گههشتنا وهكههټیا دابهشكرنا کاره بیټ ل ساللا ۲۰۰۷ ئ ، دهاته تهخمینكرن كو د ناههرا ساللا ۲۰۲۰ و ۲۰۳۰ ئ دا دیټ گههینه وهكههټیا دابهشكرنا کاره بیټ. و پستی هینگی بهرهمه قبوونه كا مهزن د کارهبا رۆژی دا هاته رویدان. هندهك پیشقه چوونا دیاركر كو ل دهووربه ریټ ساللا ۲۰۱۵ ئ دیټ گههینه وهكههټیا دابهشكرنی ، به لیټ جیبه جی كرنا بلهز یا کارهبا رۆژی زویتر هاته رویدان ژ پیشبینیټ ساللا ۲۰۰۷ ئ ژبهر هندى بهرهمه مئینانا نه فتا خاف ژ بارودوخیت جیولۆجی و ژینگه هئ بیټ ب زحمه تر دقیت بهینه فه دیتن. نه بتنی بهایی كولانا نه فتی بلند بوویه ، بهلكو نه ووزا دهیته مهزاختن بو دروستكرنا نه فتا خاف ژى بلند بوویه

چاوا خانیت بیټی فی کاردكه ن فوتوفالته يك ئیکگرتنه كه د ناههرا دو په یقان دا كو نه وژی فوتو ب راما نا رۆناهیی ، و په یقا فولته يك ب راما نا کاره بیټ. تهكنولۆجیا بیټی فی په یقا كه زانستی یه دهیته بكارئینان بو په سنكرنا نهوا نه م بكاردئینین بو گوهارتا ووزا رۆژی بو کاره بیټ ، و ماددیټ نیمچه گهینه ریټ كو بههرا پتر د قان خانا دا دهیته بكار ئینان سلیكۆنه ، مادده كه كو بههرا پتر دناف خیزی دا دهیته دیتن. هر چه واییت ، ل فیټ دویماهیكی ماددیټ پروفیسكا یټ ب رهنه كئ بهرهمه د خانیت بیټی فی دا دهیته بكارئینان بو زیده كرنا شیانیت خانیت رۆژی خانیت رۆژی نیمچه گهینه را بكار د ئینن بو بهرهمه مئینانا کاره بیټ. دهیټ رۆناهی دهیته میشتن ژ لایټ کریستالیټ نیمچه گهینه ریفه ، نه لكترونیټ بارگه نیگه تیټ نه ویت ل دهووربه ریټ نهټومی د تورا کریستالیټ دا ووزا فوتونا د میژن و بارى نه لكترونیټ یی گهینه ر پیشدئییخیت د کریستالا دا دهیته نیاسین ب گورزی گهینه ر. و ژ لایټ بارگیت یوزه تیټ بیټ گهینه ر نه ویت د بیټنیټ كون دهیته هیلان ل پشت بارى ووزا كیم دناف کریستالیټ دا ، كو دهیته نیاسین ب گورزی ههټه یز. و د شیاندا یه بارگیت یوزه تیټ و نیگه تیټ پینكفه بهینه كۆمه كرن د فیکه فتنیت ههټدژ دا و هوسا د شیاندا یه کاره ب بهیته بهرهمه مئینان

رۆناهی رۆژی بو کاره بیټ دگهوریت و پینكفه كۆمه دهكته بو دروستكرنا پانلیټ رۆژی خانیت بیټی فی د ساده نه و ب تنی پیدفی ب رۆژی نه ، سیسته میټ بیټی فی پیدفی ب رۆناهییه كا گهش نینه ههتا كو كار بكته. نه و کارهبا ژ رۆژین ب ههور ژى بهرهم د ئینیت ب ریکا عه مباركرنا ووزا بهرهمهاتی نهوا پشتبه ستنی لسهر چریا ههورا دكهت ، ژبهر فه دانا رۆناهی رۆژی ، خو نه و رۆژیټ ههور تهنك ژى دشین ووزه كا بلندتر بهرهم بینن ژ رۆژیټ كو ب تمامی د ساهی بن دشیاندا یه تیگه هین كو ژیدهریټ ووزا پینگهور یان بیټ رینه بل ، ژ بلی سوټمه نیټ بهری ، بیټ هاتینه خواندن و بكارئینان. تهكنولۆجی یا تمام بووی ، و ژیدهریټ بهردهست ب تمامی بیټ

ووزه مهزترین بهرهنه گارییه بهرامه بری مروټایه تیټی د فی چهرخی دا. ژ دهستیټكا شورشا پیشه سازی ل چهرخی ههژدی ، سوټمه نیټن بهری وهکی گازا سروشتی ، رهژی و په ترول ژیدهریټ سهره کی بیټ ووزی بووینه بو هه رتشته كئ ژبوهری بو جفاکئ مروټی ، ژ بزوینه ریټ هه لیټ بو بزوینه ریټ دیزی ، ژ کاره بیټ بو گهرمكرن و ته زاندا ئافا هیان ، ژ رۆناهی بیټ بو ئامیریټ جوراوجور بیټ نه لكترونیټ و کاره با یی هه رچه واییت ، ژیدهریټ سوټمه نیټ بهری وهکی ووزا رۆژیټ یا عماركری سهریټك كۆمه بووینه د ماوویټ سه دهه مان ملیون سالان ب لهز بیټ كیم دین. سهره رای ویټ چهندیټ سوټنا سوټمه نیټ بهری دبیته نه گهریټ زبانیټ بو ژینگه هئ وهکی پیسبوونا ههواى. و بهرؤفاژی خانیت رۆژی یان فوتوفولته يك بیټی فی ژ لایټ ئابووری و ژینگه هئ فه هه فالن. خانا رۆژیټ

رادىۋى ئىنتەرنېت بەتەنھا دەنگ پەخش ناكات ، بەلكو دەتوانىت ھاوشان لەگەل پەخشکردنى دەنگى ئىزگەيى ، وپنەو رەسم و تىكست و لىنكىش لەرىگەي ئىنتەرنېتەو پەخش بكات

رادىۋى ئىنتەرنېتى كەبە رادىۋى وپب ناسراو ، رادىۋى سترىمىنگ و رادىۋى ئەلىكترونى وپب كاستىنگ كەبرىتەلە خزمەتگوزارىيەكى دەنگى كەزانبارىيەكانى لەرىگەي ئىنتەرنېتەو بلاق دەكاتەو شىۋەي كارى رادىۋى ئىنتەرنېتى لەگەل خزمەتگوزارىيەكانى برودكاست جياوازي ھەيەكە دەتوانىرئ فايلەكان داونلۇد بكرئ

رادىۋى ئىنتەرنېتى لەسالى 1993 بۇ يەكەم جار لەويلايەتەيەكگرتوۋەكانى ئەمريكا لەلايەن (كارا مالامودا) داھىنرا ، لەئىستا دا بەشىكى زۇر لەرادىۋى ئىنتەرنېتەيەكان

بەھاوبەشى لەگەل رادىۋى كلاسىك بەرنامەكانى پەخش دەكات . خزمەتگوزارىيەكانى رادىۋى كەتەنھا بەشىۋەي ئىنتەرنېتى پەخشى خوى بلاق دەكاتەو ھەلەت بەئازادانەو جياواز لەگەل شىۋەي كارى رادىۋىيەكانى تر وەشان دەكەن

ئىنتەرنېتەيەكان لەئىوان گوئگرانى جىھان پشتهفانىەكى زۇرى بەدەست ھىناو بەتايەت ئەو رادىۋىيەكى كەپەخشەكانىان تايەتەبەمىوزىك و گورانى ، ئەو ھەلەبەر ئەو ھەي كەئەو بەرنامانەو ھەوال و زانبارى بان مېوزىكانەي كەرادىۋى ئىنتەرنېتەيەكان بلاق دەكەنەو دەزگا بان رادىۋى ناوخويەكانى دىكەبلاقى ناكەنەو ھەو ، سىتىدال برودكاستىنگ

تەكەلۇژىيەكى بەكارھىنراو لەرادىۋى ئىنتەرنېتەيەكان بەكارھىنان و سوود وەرگرتن لەپرگرامەتايەتەكان بۇ شىۋەي پەخش كەبەگشتى ئەو فۇرمانەي لەسترومىنگ وەكو فايلى دەنگى سوديان لىۋەرگىرئ بىكھاتون لە(ئىچ ئى) — ئەي سى سى ، ئىمپىرسى ئوگگ فېرىس ، وىندۇ مېدىا ئادىۋ ، رىال ئادىۋ) ئەم خزمەتگوزارىيەپىۋىستى بەئىنتەرنېتەيەكى خىرا ھەيە ، كەرەنگەئەم مەرەش ھىشتا لەزورىك لەولاتانى رۇژھەلاتى ناوەرەست بەردەست نىە

شۇت كاست شۇت كاست يەكىكەلەو ئامرازانەي كەپرگرامى كۆن و نوئى فايلەكانى سترىمىنگ بەرئو ھەدەبات ، ھەر لەم رىگايەش دەتوانىن ئىسگەي خۇمانى لەسەر دروست بکەين

ھىلكس سترىفەر بىسك

بەرنامەي سترىمىنگ ئەو تەوانەي ھەيەكەلەيەك كات دا زانبارى دەنگى و فىدېۋىيە بەشىۋەي راستەوخۇ و بەخواسى بەكارھىنەر (وھن- دىمىند) بەكارھىنرئىت . بەرنامەي ھىلكس بەشىۋەي پرۇگرام دەتوانىرئ داونلۇد بكرئ

كويك تايىم سترىمىنگ سترىفەر كۆمپانىيەي ئەپل دلىت: ھەر كات بتانەوئ بەدواي تەواناي سترىمىنگ لەپەخشى وپبى خۇتان بن ، بان خزمەتگوزارى پەخشى راستەوخۇ بن ئەوا نىگەران مەبن ، چۇنكەئىمەبەرنامەي ئىم ئەي سى ئو ئىس ئىكس مان لەئىو ھەموو موبايەلەكان جىگىرکردوۋە

كويك تايىم سترىمىنگ ئەو چانسەپىمان دەدات كەبتوانىن بەرنامەتۇماركراو ھەراستەوخۇكان و بەرنامەراستەوخۇكان لەرىگەي (رىال تىم) بەشىۋەي فايلى دەنگى لەئىنتەرنېت بەدەست بەپىنن

كويك تايىم برودكاستىنگ كۆمپانىيەي ئەپل ئەو ھەدەخاتەروو كەپىكھاتەي بەرنامەي كويك تايىم ئەو تەوانايەي ھەيەكەلەرىگەي ئەپل بەرنامەي كويك تايىم برودكاستىنگ بۇ تەواوي بەكارھىنرانى داين كىردوۋە ، كەدەتوانىرئ بەرنامەكان بخرىنەناو ئىنتەرنېتەو ھەيان لەئىنتەرنېتەو ھەربگرئ وانا گوئبىستى فايلەدەنگى و رەنگىيەكان بىن

سودەكانى رادىۋىيە ئىنتەرنېت ۱. ھىچ بەرەستىكى جۇگرافى نايەتەپىشى ئەم جۇرەرادىۋىيە ، دەتوانىت لەرىگەي ئىنتەرنېتەو ھەلەقاھىرەي پايتەختى و لاتى مىسرو ھەگوئ لەرادىۋى ئەمريكا بگرئىت ۲. رادىۋىيە ئىنتەرنېت جىگرو ھەيەكى زۇر باشى رادىۋى كلاسىكەبەتايەتى بۇ ئەو كۆچەر و پەناھەندانەي كەئارەزووى بىستى ھەوالى و لاتەكەبان دەكەن لەئاوارەي دا ، دەتوانن لەرىگەي رادىۋى ئىنتەرنېتەو ھەگوئبىستى بىن

۳. رادىۋىيە ئىنتەرنېت بەتەنھا دەنگ پەخش ناكات ، بەلكو دەتوانىت ھاوشان لەگەل پەخشکردنى دەنگى ئىزگەيى ، وپنەو رەسم و تىكست و لىنكىش لەرىگەي ئىنتەرنېتەو پەخش بكات ۴. رادىۋىيە ئىنتەرنېت كارلىكىش لەخۇ دەگرئىت ، وەكو ھۆلىكى گىفتوگوركن و بوونى تابلۇي پەيامەكان ، ئەم بەرەو پىشچوونەزىاتر دەرفەت بۇ گوئگر دەرەخسىنئىت ، نەك تەنھا وەكو گوئگر بەپىننەتەو

۵. گوئگر دەتوانى نەك ھەر سوود لەبىستى رىكلامىش وەرگرئىت ، بەلكو دەتوانى بەھۇي لىنكى كۆمپانىيەي ئەو كالاپەرىكلامى بۇ دەكرئت لەئىزگەكە ، كالاكەبكرئت ۶. لەرادىۋىيە ئىنتەرنېت دا ، دەكرئى فېزبوون و مەشقرىدن ئەنجام بدرئىت ، و پىشكەشكرىدى لىنكى فايل و ھەلۇاردەي دانەو ھەپرکردنەو جىپەجئ بكرئىت ، و كارلىكىش دروست بكرئت لەگەل راھىنەر ياخود مامۇستاكە ، و چەندەھا زانبارى دىكەلەپىنگەي رادىۋىيە ئىنتەرنېت دەست دەكەوئىت ۷. پرگرامەكانى رادىۋىيە ئىنتەرنېت ژمارەيەكى ھەمەچەشەنى پەخشىت بەردەست و فەراھەم دەكات بەتايەتى لەبوارى موسىقا ۸. تىچووى پەخشكرىدى رادىۋىيە ئىنتەرنېت زۇر كەمترەلەرادىۋىيە شەپۇلەكانەو ھەكوئبىستى

دەبىن

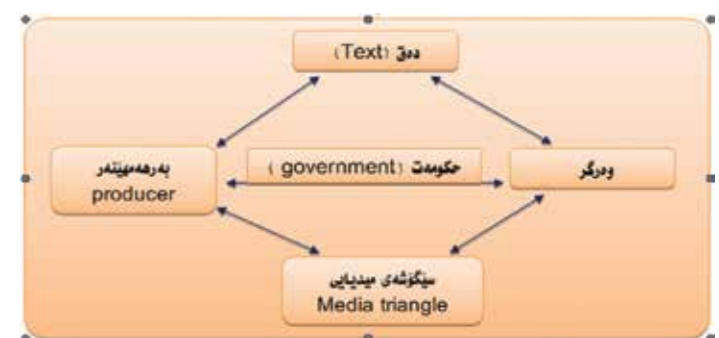
د. صادق ھەمغرىپ سەرگەتى

دەق ، لە رېگەى راگەياندىنەو كارىگەرى بەھىزى ھەپە لە سەر بەرزكردنەوھى ئاستى ھۆشيارى و رۆشنىبىرى وەرگر

پېش ئەوھى باس لە كارىگەرى راگەياندىن بىرگەيت ، پېويستە ھەلۆيستەيەك لە سەر واتاى ھاوچەرخى راگەياندىن بىرگەيت. پىسپۆرى بوارى راگەياندىن ھىلين كاتز ، لە شىرۆفەى پىسپارى راگەياندىن چىيە ؟ دا ، بەم شىوھە دەنوسىت : بەيانى كاتز مېتر ۳۰ : ۷ كاتىك لە خەو ھەلدەستىت گوتى بۆ رادىۆكە ئەگرىت ، رۆژنامە لۇكالىيەكەت دەخوئىيەوھ ، بۆ ئەوھى بزانىت لە جىھاندا چى رويداوه ، بە دەم نانخواردنى بەيانەوھ سەبرى ھەوالە تەلەفزيۇنيەكان دەكەيت ، پېش چوونە سەر كارىش ئىيەيلەكەت ئەكەيتەوھ ، لە شوئىنى كارەكەيشت گوتى بۆ رادىۆ لۇكالىيەكە دەگرىت ، ئەمە راگەياندىنە. راگەياندىن بە درىژايى مېژوو ، لە بونىدانانى شارستانىيەتەكاندا رۆئىكى گەورەى بىنووھ ، زاناكان دەلېن كە شارستانىيەتى ھەر گەل و نەتەوھەپەك بە ئەندازەى كارىگەرى ئامرازە مېديايەكانى لە سەر رايگىشتى دەپتورەيت. زانانى بوارى راگەياندىن بىرگەيت ، باوهرى وايە كە پىشەسازى و چاپكردنى رۆژنامەكان ھەر لە سەرەتاوھ ، رۆئىكى گەورەى ھەبووھ لە رۆشنىبىرگەيتى كۆمەلگەكان دا وھ دەنوسىت كە ئەو رۆلە زياتر بووھ لە ئەنجامى دەرگەوتنى ئامرازى نوئى راگەياندىن و گەشەكردنىاندا د العودان ، ھانى ، ۲۰۱۰ ، ص ۱۳

رۆل و كارىگەرى راگەياندىن ، مېژويەكى دىرىنى ھەپە ، كە دەگەرپتەوھ بۆ كۆنترىن رۆژنامەى رۆژانەى دەستنووھ ، بە ناوى ئەكتا دايرنا ، بە واتاى روداوى رۆژانە ، كە سالى ۵۹ى پېش زابىن لە رۆما ، لە لاين ئىمبىراتۆر يۆلۆس قەيسەر ھوھ بۆلوكراوھتەوھ ، گرنگىداوھ بە ھەوال و

ئاگادارى سياسى تايبەت بە دەسەلاتى رۆما لە گەل ھەوال و ئاگادارى كۆمەلەپەت تايبەت بە دەسەلاتداران الپبارى ، فتحي ، ۲۰۰۰ ، ص ۱۹. كارىگەرى راگەياندىن لە گەل قۇناغەكانى گەشەكردنى دا لە ھەلەكشاندا بوو ، بە دەرگەيت و بۆلوكراوھتەوھى كۆفارەكان زياتر بەرجەستە بوو ، سەرەتا بە ھۆى كۆفارەكانى سەرەتاي نيوھى دووھەمى چەرخى ھەفدەھەم ، ھەك كۆفارى جوونال دەيس سەفانسى فەرەنسى و كۆفارى فليسايفىكل تىرداكنشنى بەرپتانى سالى ۱۶۶۵ى زابىن تايبەت بە زانست و ھونەر و فەلسەفە ، كە رۆئىكى گەورەيان ھەبووھ لە رۆشنىبىر كەرتى تاكەكانى كۆمەلگەدا ئەگەر چى ئاستى بۆلوكراوھتەوھشيان لاواز بوو (دانسى ، مارسل ، ۲۰۰۹ ، ص ۱۲۱ ، ۱۲۸). رۆژنامەى تايىزى لەندەنى كەسالى ۱۷۸۵ لە لاين (جان والتەر) ھوھ دامەزرا ، بوو بە يەكەك لە كارىگەرتىن كۆفارەكانى كاروانى رۆژنامەگەرى جىھانى ، بە ھۆى جۆرى گوتارى راستگۆيانەو ئەو رۆژنامەنووسە بوئرانەى كە كاربان تىدا دەكرد (عبدە ، ابراھىم ، ۱۹۵۱ ، ص ۸۹). پاش بۆلوكراوھتەوھى ئەو رۆژنامەپە بە چەند سالىكى كەم و لە سال ۱۷۸۷دا پەرلەماتتارى بەرپتانى (ئىدمۆند بورك) ، لە ناو ھۆلى پەرلەماندا راگەياندىن ھەك دەسەلاتى چوارەم ناوھەد كەردو رايگەياندىن كە راگەياندىن و راگەياندىنكاران پاھى چوارەمى دىموكراسىن ، لە پال سى پاھەكى تردا ، كە دەسەلاتەكانى ياسادانان و جىبەجى

كردن و دادوهرين. وھ باوهرپىشى وابوو كە لە سى دەسەلاتەكەى تر بەھىزىترو كارىگەر ترە (ساعى ، منصور ، ۲۰۱۲ ، ص ۶۶). بەلام مېژوي راستەقەينەى ئەو كارىگەرىيە ، ھەك سەرچاوھەكان ئامازەى پىندەكەن بە روونى دەگەرپتەوھ بۆ ناوھراستى چەرخى نۆزدەھەم ، كاتىك رۆژنامەى (نيو ھىرالدى) ئەمريكى سالى ۱۸۴۸ لە زەمەنى سەرۆكايەتى (جىمس بولك) دا و لە رېگەى سياسەتەدارو رۆژنامەنووس (جون نوجنت) نى كۆتايى ھىنان ھوھ توانى دەستى بگات بە رېكەوتنامەى نېئ بە جەنگى نيوان مەكسىك و ئەمريكاو بۆلوكراوھتەوھ. پاش ئەو چالاكە رۆژنامەگەرىيە سەنجى سياسىيەكان و دەسەلاتى سياسى زياتر لە سەر رۆژنامەكان و كارىگەريان ، پەيوەست بە قەيرانە سەربازى و سياسىيەكان چىروويەوھ (الطويسى ، باسەم ، آخرون ، ۲۰۱۲ ، ص ۱۵۰). ھەر لەو سەرۆبەندەدا كاتىك رۆژنامەنووسى ناودارى كۆفارى تايىزى لەندەنى (وليم ھوارد روسل) ، ھەك يەكەمىن رۆژنامەنووسى سەربازى ، توانى لە رېگەى راپۆرتەكانىيەوھ لە بارەى شەرى (قرم) ھوھ ، بەرپتانىا بھەژپىن ، كە بەرپتانىا لە سال ۱۸۵۴دا ، يەكەم ھىزى بىر كرابەر بووھ لە سەر ئاستى جىھان ، كارىگەرى راپۆرتەكانى لەوھوھ سەرچاوھى گرتبوو ، كە بە دروستى ، ناھەكسانى نيوان سەربازە بەرپتانىيەكان و دەسەلاتى خۆسەپىنى ئەشرفىيەكان و بى ئىمكانياتى جەنگاوھەكانى ولاتەكەيى بۆلوكراوھتەوھ. ئەو كارەى ھەنگاويكى نوئىبووھ لە بوئىرى و ئازابەتى و راستگۆيى رۆژنامەگەرىدا ، ئەوھش وابكرد كە كۆفارى تايىزى ناوو ناوبانگىكى مېديايى گەورە بە دەست بھىننىت و تىرازو فرۆشى بە شىوھەكى چاوپروان نەكراو زيات بگات و كارىگەرى لە سەر تاك و كۆمەلگەى بەرپتانى جىبھىننىت. لەو كاتە بەدواوھ راگەياندىن ھەك ئامرازىكى گرنگى رومالى قەيرانە سەربازى و سياسىيەكان دەرگەوت دىويىد راندال ، ۲۰۱۴ ، ص ۳۵

رۆژنامەنووسى ناودارى رۆژنامەى نيويۆرك تايىزى ئەمريكى (رىچارد ھالۆرانس ، لەبارەى كارىگەرى و ھىزى رۆژنامەوھ دەلئى ” ھىزى رۆژنامە ئەفسانەپە ” ، لەبەر ئەوھى نە دەسەلاتىكى ياسايى ھەپە ، وھ نە

توانايەكى سروشتى بۆلوكردنەوھى ھەموو شتىكى ھەپە ، لە گەل ئەوھشدا كە ئەو مەسەلەپە لە شىرۆفەى واتاى وشەكان تىناپەرپت ، بەلام توانويەتى ھىزىكى ئەفسانەپە بۆ خۆى بەرجەستە بگات پىسپۆرى بوارى قەيران (جەف لوويس) ، باوهرى وايە كە دەق ، لە رېگەى راگەياندىنەوھى كارىگەرى بەھىزى ھەپە لە سەر بەرزكردنەوھى ئاستى ھۆشيارى و رۆشنىبىرى وەرگر ، ئەو دەلېت كە راگەياندىن مەعريفە بەرھەم دەھىننىت و تاك ئاراستە دەكات. ھەك ئەوھى لە ھىلكارەپەكەدا روونى كەردوھتەوھ

نوسەرى كىتپى (الناس على دين اذاعتهم) ، كاتىك باس لە رۆل و كارىگەرى ئامرازەكانى راگەياندىن دەكات لە سەر تاك ، ئەنوسىت كە لە سەرەتاوھ خەلكى لە سەر ئايىن پاشاكانىان و پىشيانانىان بوون ، بەلام بە دەرگەوتنى رۆژنامە ، ئەو كارىگەرىيە لە سەريان لاواز بوو ، كاتىكىش رادىۆ دوستبوو ، بە ھۆى كارىگەرىيەوھ دەوترا ” خەلكى لە سەر ئايىن رادىۆكانىيان ” ، پاش دوستبوونى تەلەفزيۇنىش ، خەلكى ئەو ئامپىرەيان بە داىكى ناو خىزانەكانى خۇيانىان لە قەلەمدا ، كە پەپرەوى لە ئايىنەكەى بىكەن الۆھرى ، ايھاب ، ۱۹۸۴ ، ص ۲۵

زمان کرده یه نه کو ئاخفتنه و ئه رکێ سه ره کی ئه نجامدانا کاره کییه

کرده یین ئاخفتنی بو شروقه کرن و لیکدانا ئه وان ده ربهر پینانه
ئه وین کو ژ لای ئاخفتنکه ریشه ده رده کفن، ب ریکا بکاره یینانا
زمانی ب شیوی ئاماژه و هیزا ره وان بیژی و کاریگه رییان جیه جی
دین، ژ بهر هندی کرده یین ئاخفتنی پره که دناقه را زمان و ئه
بارودۆخین ده رقه کو زمان تیدا بکارده ییت

کرده یین ئاخفتنی تیوره که ئاخفتنی ب ئه نجامدانا کاره کی ددانیت،
ئه ف تیوره ل سه ر ده ستی فه یله سو فی بریتانی ج. ل ئوستنی ی
دروستبوویه، کول سالا ۱۹۵۵ ل زانکویا هارفر د بلا فکریه و
ب هزا ئوستنی زمان کرده یه کریار نه ک ئاخفتن و ئه رکێ سه ره کی
ئه وئ راپه راندنا کاره کییه وه ک راسپاردن، هه وال، هه ره شه کردن،
زانباری گه هاندن، پرسبارکردن، فه رماندان، سوژدان... و چه ندین
مه به ستین دی ب کرده یین ئاخفتنی نافدکه ت، هه ره وه سا یول
ئاماژه یی ب ئه وان ئامراز و ئالاقین کرده یی، ئاخفتنی دده ت، ئه وین
ئاخفتنکه ر بو ده ربهرین ژ هه زماره کا کار و هه لوستان؛ وه کی: داخواری
و پیشکیشکردن و راکه هاندن... هتد
دومینیک مانفونو سه به اره ت پیناسه یا کرده یین ئاخفتنی دبیژی ت:
کرده یا ئاخفتنی کرده یه کا زمانه دنا ف هه فیکشکین ئاخفتنی دا و

ده ورره ره که دیارکریدا، کۆمه کا ئه رکان جیه جیدکه ت
ژ ئارمانجین سه ره کی یین تیورا کرده یا ئاخفتنی ئالوگورکر
و شروقه کرنا زمانیه ده رباره ی ئه وئ کارتیکنرئ ئه و ل سه ر
ئاخفتنکه ری و گوهداری دروستدییت، هه ر وه کی دامه زرینه ری
تیورا کرده یا ئاخفتنی ئوستن بو مه دده ته دیار کرن کو کارئ
رانه په راندن و کارئ راپه راندن دوو کرده یین سه ره کی یین
ئاخفتنیه، کو ب ئه رکێ ئالوگورکرنا زمانی رادین. ئه و لیدوانین
ده رباره ی راستیان ده یینه بریاردان نابنه ئه گه ری چ جو ره ره فتار
و کاران و ب کارئ رانه په راندنی ده یینه هه زمارتن، لئ به روفاژی،
کارئ راپه راندنی ژ ئه وان لیدوانان پیکه اتیه، کو لسه ر کار و
ره فتاران ده یینه ئه نجامدان. ئه ف هه ر دوو جو ره کرده یین ئاخفتنی
دینه ئه گه ری شروقه کرنه کا کویر یا زمانی. هه ره وه سا ب بچینه یی
پۆلینکرینن زمانی ده یینه هه زمارتن
سیرل ی کرده یین ئه نجامدانی د پینچ پۆلینکراندا دیارکرینه.
ئه وژی ئه فه نه

۱. ئاراسه کرن ئاخفتنکه ر پیکولئ دکه ت ژبو زانینا نافونیشانی
داکو تشه کی ئه نجام بده ت. بو نه وونه داخوازکر، پرسبارکر،
فه رمانکر... هتد

۲. دروستکرنا په یمانان ئاخفتنکه ر ده یته راسپاردن ژبو ئه نجامدانا
کاره کی د پاشه روژیدا، بو نه وونه سوژدان، پیشکیشکر، ترساندن
۳. ده ربهر پینا هه ستان ده ربهر پینا بارئ سایکۆلۆژییه د بارودۆخین
هه ستار دا دیار دییت ده رباره ی ئه وان بو په ران کو د نافه رۆکا
ده سته واژه یاندا دیار دین. بو نه وونه لیبوریخواستن،
په روزه باهیکرن، سوپاسیکرن، بخیره اتن
۴- راکه هاندن ئه و جو ره ده ربهر پین کو ل ده می درکاندا ئه وان،
گوه ژرینین مه زن ز کارتیکه ر ده یینه رویدان. بو نه وونه راکه هاندنا
شه ری، مارکر، ده رتییخستن ژ کاری، هه رمارکر
۵- دانا لیدوانان ئاخفتنکه ر پیشوه خت ب دیارکرنا راستیین
ئه وان ده سته واژه یین هاتینه ده ربهر پین رادییت. وه کو ئه نجام،
ته که زکر، راپۆرته کا سروشتی، راستی و دره و، سالۆخدان
ره هه ندین کرده یین ئاخفتنی
هه ر وه کو به ری نوکه هاتییه دیارکر زمان کرده یه نه کو ئاخفتنه
و ئه رکێ سه ره کی ئه نجامدانا کاره کییه. وه کو: سوژدان، بریاردا،
پیشبارکر، سالوخرن... هتد. به لئ ل گه ل ئه فی چه ندی ئه م
دشیین چه ند ره هه نده کان ژ کرده یین ئاخفتنی ده ستنیشان

- بکه یین. ب ئه فی ره نگئ ل خواری دیارکری
 - ۱. کرده یه کا ئاخفتنی، کرده یه کا زمانیه
 - ۲. کرده یا ئاخفتنی، کرده یه کا مرؤفاتیه
 - ۳. کرده یا ئاخفتنی، کرده یه کا مه به ستاره
 - ۴. کرده یا ئاخفتنی، خودان واتایه
 - ۵. کرده یا ئاخفتنی، یا ئاراسه کره بو گوهداری
 - ۶. کرده یا ئاخفتنی، سروشته کی جفاکی هه یه
 - ۷. کرده یا ئاخفتنی، ده ورره ره هه یه
 - ۸. کرده یا ئاخفتنی ملکه چی دانان و ریکه فتنیه
- ب شیوه کی گشتی کرده یین، ئاخفتنی دینه دوو جو ر
- ۱. کرده یا ئاخفتنی یا راسته وخۆ
- د کرده یین ئاخفتنی یین راسته وخۆدا مه به ستا ئاخفتنکه ری
ب ئاشکه رای دیار دییت، ئه فجا چ ب ریکا رسته یا راکه هاندن
یان پرس یان فه رمانکر بیت، کو ریکا فۆرمی رسته یی مه به ستا
ئاخفتنکه ری ئاشکه را و دیار دییت، وه کو
رسته یا راکه هاندن: ئه ز دی سو به ی هیم. راکه هاندن
رسته یا پرس: کی هات؟ پرس
رسته یا فه رمانکر: ژ خانی ده ربه که فه. فه رمان
مه رج نینه په یوه ندیه کا راسته وخۆ د نافه را جو رین رسته یان و
فۆرمی رسته ییدا هه بییت. ب واتایه کا دی جیدبیت فۆرمی رستی
پرس بیت، به لئ ب واتایا راکه هاندنی به ییت، وه کو د ئه فی رسته یا
ل خواریدا، کو فۆرمی رسته یی پرسه، به لئ ل دو یف ده ورره ری
دشیت ب واتا راکه هاندن به ییت
د ئه وی شه ریدا چه ند مرؤف هاتنه کۆشتن
- ۲. کرده یا ئاخفتنی یا نه راسته وخۆ
- د کرده یین ئاخفتنی یین نه راسته وخۆدا، مه به ستا
ئاخفتنکه ری ب ریکا فۆرمی رسته یی دیارنابیت، به لکو ب ریکا

ئاوازه و ده ورره ری دیار دییت، ئه فجا چ ئه و رسته
(راکه هاندن) یان (پرس) یان (فه رمانکر) بیت. به هرا
پتر مه به ستا ئاخفتنکه ری ئه فجا چ سوپاسیکرن یان
پرسیار یان ئامۆژگاری یان سالۆخدان یان گه فکر یان
لیبورینخواستن یان نر خاندن یان په شیمانی... بیت
ب ریکا کرده یا ئاخفتنی یا نه راسته وخۆ دیار دییت.
ئه فجا چ د رسته یین (راکه هاندن) یان (پرس) یان
(فه رمانکر) یدا، وه کو
دی هه ردوو بیت ته شکینم. گه فکر
من خه له تیه کا مه زن کر. لیبورینخواستن
هه فالینیا مه چ ب سه ری مه هینا په شیمانی
ئه ف جلکین جان یین ته نه؟ نر خاندن
بیه پیشه ره بو ملله تی. هاندان
دقیت تو بگه هیه مافی خو. تاوانبارکر
ژنده ر

۱. شیرزاد سه بری عه لی، پراگماتیک، چاپی
یه که م، له بلاوکراره کان ئه کادیمیای کوردی،
هه ولیر، ۲۰۱۴
۲. ناز ئه کره م سه عید، کرده قسه ییه کان
هه یۆکرده وه له ده ر بریندا، ناما ماسته ری،
فاکولتی زانسته مرؤفایه تیه کان، سکولی زمان،
زانکۆی سلیمان، ۲۰۱۳
۳. عه بدولواحید موشیر دزه بی، شیوا و
پراگماتیک، چاپا ئیکن، چاپخانه یا: الروضة،
ئیسته نبول، ۲۰۱۲
۴. دومینیک مانفونو، المصطلحات المفاتیح
لتحليل الخطاب، الدار العربية للعلوم،
الجزائر، ۲۰۰۸
5. Austin, J. L. (1962). How to do
things with words. New York: Oxford
University Press
6. Searl, J. R., Speech Acts, Cambridge
University Press, 1969
7. Yule, G., The study of language,
Cambridge, Cambridge University
Press, 1996

ئەگەر قەكۆلىن يا بۇزارە و ژىگرتى بيت ، دى ھەژمارەكا مەزن يا قەكۆلەران بۇ بنە پالپشت ، واتە ھەژمارەيا پالپشتيا دىتتە سەرماىل بۇ قەكۆلىنى

پشتى ئەندازىار و زانايى سوئدى ئەلفرىد نۇبل داھىنەرى دىنامىتى ل ساللا ۱۸۹۶ مالتافاھى كرى ، فەرمانەك ل پاش خۇ ھىلا ، ل پەى وئ فەرمانى پراىنا سەرمايەى خۇ تەرخان كر بۇ پرۇزەيەكى تايەت ب دانا پىنچ خەلاتىن مەزن بۇ داھىنەران دىياقېن فىزىيا ، كىمىيا ، نوشدارى ، ئاشتىي و ويژەى دا ، ل دويفدا بەنكا سوئدى خەلاتەكى دى بۇ زانستىن ئابۇرى زىدەكر و ب فى چەندى بوونە شەش خەلات مەرجى سەرەكى يى نۇبل ئ بۇ دانا خەلاتى ئەو بوو كو پىدفيە ھەلگىرى خەلاتى مفايەكى مەزن گەھاندبىتە گشت مرۇفايەتىي و ھەر سى مرۇف بىنە ھەلگىرىن ئىك خەلات ، وى ئەف پىنگاگە ھافىت دا كارلىكرنا خراب يا داھىنانا دىنامىتى ل سەر مرۇفايەتىي كىم بكتە دقوناغا ھەفرىكا خەلاتى دا ، نىزىكى سى ھزار كەسىن ئەكادىمى ل

سەرانسەرى جىھانى دەھىنە دەستىشانكرن ، پاشان كومتا خەلاتى نۇبل دى بۇ ھەر خەلاتەكى كومتەيەكا تايەتمەند دانىت ، ئەف كومتە دى پالىوراوا ئىك قافىرىت و قەكۆلىنىن وان ھەلسەنگىنىت ، تا ھەژمارا پالىوراوا ژ ۳۰۰ كەسان بنە ۳۰۰ وفايلى ھەر ئىكى ژوان كو ب ھوبرى ھاتىە بەرھەفكرن دى بۇ دەزگەھىن بەرپرس ژ بەخشىنا خەلاتى ھىنرىت وسەرەكتى ب رىنا پشك كىشانى دەھىنە ھەلبۇارتن و ل دوشەمبىا ئىكى ژ چرىا ئىكى ژ ھەر سال خەلات دەھىنە راگەھاندن نوبل بۇ زانستان دقېت قەكۆلەر كارەكى پەيت وئى پىشكىش بكتە ، ئەگەر ئەو قەكۆلىنا ئەو پىشكىش دكتە يا بۇزارە وپەيت بيت ، دى ھەژمارەكا

مەزن يا قەكۆلەرا پالپشتىي ب قەكۆلىنا وى كەن ، بەلى ئەگەر قەكۆلىن نە ل ئاستەكى بەرز بيت دى كىمەك ژ قەكۆلەرا پالپشتىي يى كەن واتە ھەژمارا پالپشتيا دىتتە سەرماىل بۇ قەكۆلىنى ژ ساللا ۱۹۷۰ نىزىكى ۴۷ مىليون قەكۆلىنىن زانستى ھاتىنە بەلاقەكرن ، ھەژمارا وان قەكۆلىنىن ھاتىنە پالپشتىكرن پتر ژ ۱۰۰۰ جارن دىنە ۱۸۷۰۰ قەكۆلىن و ل دەمى ھەژمارا پالپشتىكرنى بلىد دكەين بۇ ۲۰۰۰ پالپشتيا ھەژمارا ئەوان قەكۆلىنا دى ھىتە خوار بۇ ۴۹۰۰ قەكۆلىنان بىتى ھىزايى گوتنى يە كو رولى لىژنا تايەت ب پىشكىشكرنا لىستا دوپماھىي ل پەى ھندەك وردەكارىيىن بىناىتە ، كو پىك دەھىن ژ دەسكەفتىيىن وان قەكۆلىنان بۇ جىھانى برەنگەكى سەرەكى و رۇلى وان قەكۆلىنان د گوھرىن وباشتر لىكرنا جىھانى تىشتەكى ئاسايى يە كو ناقى ئىك پالىوراوا يى خەلاتى نوبل ساللا بەرى ژى چوبىتە دەھفرىكا وەرگرتنا خەلاتى دا ، چونكى لىستا پالىوراوان يا بچويكە و نىزىكى ۷۵٪ ژ پالىوراوايىن ھەر سالەكى بەرى وئ سالى ھاتبوونە پالىوراوا كرن ، ھەر چ نەبىت بۇ ئىك سال ب كىماتى خەلاتى نوبل بۇ ويژەى ، قەكۆلەر و بسپورىن چاند و زمانى پالىوراوان پىشنىار دكەن خەلاتى نوبل بۇ ئاشتىي دادگەھىن نىف دەولەتى و سىياسەتشان و ماموستايىن زانكۇيان دبوارىن زانستىن كۆمەئناسى و ماف و زانستىن ئايى و ئەكادىمىيىن قەكۆلىنان پالىوراوان پىشنىار دكەن يا ماى بزانىن كو خەلاتى نوبل نە يى دىاركرىە ب چ تەمەنان قە ، بەلى بىتى كەسىن ساخ دەھىنە پالىوراواكرن بۇ وەرگرتنا خەلاتى ل ۱۰ ئ كانوپنا ئىكى كو دىتتە سالقەگەرا مالتافاھىا ئەلفرىد نوبل ئاھەنگەك ل باژىرى سوكھۆلم دەھىتە گىران بۇ وان كەسىن بوويە ھەلگىرىن خەلاتى نوبل كو پىكھاتىنە ژ مەدالىەكا زىرى و باورنامەكى و دكىۆمىنتىن پارى خەلاتى كو دىتتە پىنچ مىليون كرون بەرامبەرى مىليون دولارىت ئەمىرىكى ، ئەگەر ھات و دو كەسان خەلاتى نوبل دەھمان بىاف دا وەرگرت دى پارى خەلاتى دناقبەرا وان دا ھىتە دابەش كرن خەلاتى نوبل ل ساللا ۲۰۱۹ نۇبل بۇ ئاشتىي سەرۆكۆھزىرى ئەسىوبى ئايى ئەحمەد خەلاتى نوبل بۇ ئاشتىي بدەست خۇ قە ئىنا وەك رىزگرتن بۇ رولى وى دئاشتى و ھەفكاريا نىقەدەولەتى دا ب تايەت دەستپىشخەرىا وى بۇ چارەسەركرنا ناكۆكىان دگەل ئەرىتېرىا

نۇبل بۇ نۇزدارىي ھەر ئىك ژ ولىام كايلىن ژ ئەمىرىكا و بىتر راتكلىف ژېرىتانيا وغرىژ سىمىنزا ژ ئەمىرىكا بوونە ھەلگىرىن خەلاتى نۇبل بۇ نۇشدارىي ، كارىن فان ھەرسى زانايان دى بنە رىخوشكەر بۇ دانا ستراتىجىەكا نوى بۇ بەرھنگاربوونا كىم بوونا خوئىنى و پەنجەشىرى نۇبل بۇ فىزىيايى زانايى ئەمىرىكى جىمس بىبلز وھەردو زانايىن سويسرى مىشىل دايور ودىدېھ كىلوز دىياقېن قەدىتتىن تىيورى د زانستى گەردوونى دا وقەدىتتا ھەسارىن نوى خەلات وەرگرت ، وان ب قەكۆلىنىن خۇ بەشدارى كر دگوھەرىنا تىگەھى زانياريان دا بۇ گەردوونى نۇبل بۇ كىمىيايى خەلاتى ۲۰۱۹ ئ گەھشتە ھەر ئىك ژ زانايى ئەمىرىكى جون گودىنوف و زانايى ئىنگلىزىي ئەمىرىكى ستانلى وپىنگام و زانايى يابانى ”ئەكىرا يوشىنو“ى بۇ قەدىتتىن وان لدور پاترىيىن لىسىوم دچارچۇقى ھەولدانى بۇ جىھانەكا بىتيل و قالا ژ سوتەمەنيا زىانەخش نۇبل بۇ ويژەىي نقىسەرى نەمساوى پىتەر ھاندكە خەلاتى نۇبل بۇ ويژەى بدەستخۇقە ئىنا پشتى كارىن وى ب ئەزمۇنىن مرۇفايەتى ھاتىنە ھەلسەنگاندن خەلاتى نۇبل بۇ زانستىن ئابۇرى خەلاتى ساللا ۲۰۱۹ بۇ بەھراسى كەسان ژ سى وەلاتىن ئىك جدا ئابېجىت بانىرجى رەگەز ھندى ، ئاستىر دوقلۇ رەگەز فرەنسى ، مايكل كرېمەر رەگەز ئەمىرىكى ، پشتى قەكۆلىنىن وان بوويە ھارىكار بۇ كىمكرنا ھەژارىي ل سەر ئاستى جىھانى

ھۆزانتانان بوو يېن د سالين چلان دا دەست ب نقيسينا ھۆزانتان كرى ولدور بيرھاتين وان سالان و تېكەليا نقيسەر و ھۆزانتانان دگەل ئىكدا دىيژيت ئەم چەند ھەڭال وھەڭكور ئىك دكەتەن وپىڭكە ئەم دچووینە سەيرانان ل دەڤەرا بەغدا ، بەعقوبە ، كەمالىي ، سلیمان پاك ، سدة الهندية و مە گوتار وھۆزانتان كوردىنيى و نىشتەمان پەرورەيى دخواندن و ل سەر ئىش و نەخۇشى و گرفتاريا كورد و كوردستانى دياردكرن ، و ھەر رۆژين ئەينى ئەم گەلەك د چوينە يانەى سەرکەوتن نادى الارتقاء الكردى ل نيزيك باب المعظم بوو ، ژ وان برادەران ئەوين ئەم ل وپرى ئىك دكەتتەن ئەڤە بوون صديق ئەتروشى ، صادق بهاء الدين ، محمد سعيد دوسكى ، ابراهيم دوسكى ، محمد أمين ئوسمان..... و گەلەكەن دى

د سالين ينجيان دا ھۆزانتان ناقدار ئەحمەدى نالبەند ل سەر نقيسينا ھۆزانتان دكاروانەكى يى راوستيان دابوو ، وى دەمى ئەول گوندىن دەڤەرا زاخو دژيا ، ل پەى گۆتتا خالد حسين دەبارەى بزاڤا ئەدەبى ل دەڤەرا زاخو دىيژيت: بۇ يەكەم جار ھۆزانتان د چارچووڤەكى ئەدەبى دا ل زاخو ديار بوويە ، ل ساللا ۱۹۵۳ئ ھەلبەستەك ژلايى ھۆزانتان مەزن ئەحمەدى نالبەند ل فيستىڤالا وەرزشى ھات خواندن

پشتى رويدانا شۆرشا ۱۴ ي تيرمەھا ساللا ۱۹۵۸ ئ گەلەك گوارتتەن مەزن و دەستكەفتين گرنگ بۇ تەڤايا خەلكى عيراقى بجه ھاتن ، گەلى كورد زى پشكەك ژ ئەڤان گوھورپن و دەستكەڤتان بەر كەفتن. ژ ئالىي رەوشەنپىرى و خواندنې ڤە ، بۇ ئىكەمىن جار ئىزگى كوردى بەغدا پويتهكى باش دا كورمانجيا ژوروى وپشكەك ژدەمى خۇ بۇ تەرخانكر ، ھەرەسان بۇ يەكەمىن جار ژى خواندانا كوردى ب زارى كورمانجيا ژىرى ل دەڤەرى ھاتە خواندن ، ڤەكرنا بارەگايين حزبى و گەھشتنا ھەموو جورين كۆڤار و رۆژنامەيىن كوردى و عەرەبى بۇ دەڤەرى ، دەليڤە ل بەر نقيسكارين دەڤەرا بەھدينان ژ دەستەكاسالين چلان ويين پشتى وان پىنگەھشتين ڤەكر كو ب خورتى بەيئە مەيدانا نقيسينيى و ب بەلاڤكرنا بەرھەمىن خۇ دكوقار و رۆژنامەيىن كوردى دا ، تېھنا وان نەشكەست ، بزاڤكرن ئەو ب خۇ ببنە خودان كۆڤار و رۆژنامە

و دڤى قووناغى دا ژ ئەنجامى رەنجا جەرجيس ڤەتحوڤلا و ئەنوەرى مايى ، رۆژناما الحقيقه / راستى ب كوردى و عەرەبى وەك يەكەمىن رۆژنامەيا كوردى-عەرەبى يا باژيرى مويسل بەلاڤكر مەلا ئەنوەرى مايى ژ ھاربيكار و پشتەڤانين بىر و باوهرين شۆرەشا تيرمەھى بوويە ھىز و ڤەژەنا خۇ ژبو بىر و باوهرين وى و بەرەڤانى و پشتەڤاننيا وان درۆژناما راستى يى دا يا كو تېدا كار دكر تەرخان كربوو. ھەرەسان پەرتووكا خۇ محاضرة عن الأكراد فى الصين ل ساللا ۱۹۵۹ ئ ل بەغدا بەلاڤكر كو وەكو سمينار ل وەلاتى چين ئ بەرى ھينگى ژلايى ويڤە ھاتبوو خواندن دەما كو ھىژا حافز قازى ھاتىيە راسپاردن بۇ رېڤەبرنا پشكا كورمانجى يا ئىزگى كوردى ل بەغدا ، ئەوى ھەر زوى كۆمەك ئەديب و نقيسەرپن كورمانج ئەوين ل بەغدا ل خۇ كۆمكرن ، لدور ڤى بابەتى د بىرەوهرى يين خۇ دا ئاشكرا دكەت كول سپىدەيا

رۆژاى تيرمەھا ۱۹۵۸ئ ھاتىيە ئاگەھداركرن بۇ وەرگرتنا بەرپرسياريا پشكا كورمانجى و ھەر وى ئىڤار ل گەل رېڤەبەرى رادىڤويا كوردى ل بەغدا كامل أمين پىڭكە روينشتينە و ول ھەمان ئىڤار ل پشت مايكروڤوڤونا ئىزگى روينشت و بۇ ئىكەمىن جار دىمىژوويا رادىڤويا كوردى دا ل بەغدا ، پەخشا دەنگوباسين جيھانى و ليكۆلينا سياسى ب زارى كورمانجى گەھاندە گوھداران ، ل دويڤدا بياڤى زارى كورمانجى د ناڤ رادىڤويى دا مەودايەكى مەزنتر وەرگرت ، تېھنا نقيسكار و رەوشەنپيرين دەڤەرا بەھدينان نەشكەست و ب ديتنا مە ژبەر ھندى رحمەتى حافز قازى ھزر ل دەرئىڤختنا

كۆڤارا روناهى كر ل مەھا جريا ئىكى يا ساللا ۱۹۶۰ئ ، كو ب ئىكەمىن كۆڤارا كورمانجيا ژوروى ل عيراقى و باشورى كوردستانى دەھيتە ھەژمارتن ، پشتى شۆرەشا ۱۴ئ تيرمەھى سەرکەڤتن ب دەستڤەئىنايى ، ياسا و دەستورين نوى ھاتنە دانان ، رەوشەنپىرى و ئەدەبى كوردى پتر بەلاڤ بوو ، رۆژنامە و كۆڤار ب كوردى و عەرەبى دەرکەڤتن تنى ناڤين چەند نقيسەران و ھۆزانتانان بەرى ڤى شۆرەشى ھەبوون ول دويڤدا نقيسين و بەرھەم و ھۆزانتانان ئاشكراتر و دژوارتر ليھاتن و پتر بەرەڤانى ژمافين رەوا و دروست يين مللەتى خۇ دكر ، نيشانا راست بۇ مللەتى ديار كر و رىكا مللەتى خۇ بەرنەدا ، ھەتا سەرى خۇ زى ل گەلدا بن ئاخ كرى

- ژېدەر
۱. تەحسين دۆسكى ، تىكستين ئەدەبى كوردى يىت بەرزە و دەستپىكىت نقيسينى ، گوتار ، كۆڤارا پريز دەوك ، ھەژمارە ۱
 ۲. ئوميد سەكڤان ئەحمەد ، خەلات عەلى سلۆ ، ھەڤال عبد الكريم ، ھەژماركارىكە لدور ھۆزانتانين دەڤەرا زاخو ڤەكۆلينا دەرچوونى / زانكۆيا دەوكى ، ڤاكۆلتيا زانستين مرۆڤايەتى- پشكا زمانى كوردى ۲۰۱۴
 - ۳ ۱۹۸۱ صفحات من حياته ونضاله الوطنى ، دەوك ۲۰۰۹
 ۴. كۆڤارا مەتين ، ھەژمارە ۷۷ خزيرانا ۱۹۹۸ ، ل . ۵۰-۶۵
 ۵. موسەدەق تۆڤى ، كۆڤارا رۆناھى ، ل ۱۶ و ۱۸ و ۲۱
 ۶. كۆڤارا ھاوار ، ھەژمار ۳۹ ، ۱۵ شوباتا ۱۹۴۲
 ۷. حافظ قاضى ، بىرەوهرى ، دەوك-۲۰۰۳ ، ل ۶۱ و ۶۲

دەستپىكا بزاقا رەوشەنبىرىيا كوردى ل دەقەرا بەھدىنان

ئىسماعىل بادى

گەھشتنا ھەموو جورپن كۆقار و رۆژنامەيپن كوردى و عەرەبى ، دەلىقە ل بەر نقيسكارپن دەقەرا بەھدىنان ژ دەستپىكا سالىن چلان و يپن پىشتى وان پىگەھشتىن قەكر كو ب خورتى بەپىنە مەيدانا نقيسىنى

پاشى دانانا چاپخانەيا حىسپن حوزنى موكرىانى ل سالا ۱۹۱۵ ئى ل
حەلەپن ، پاشى ل سالا ۱۹۲۵ ئى ھاتىبە قەگوھاستن بۇ بەغدايى
و پاشى رەواندوز ، وچاپخانەيپن دىتر كو پىشكدارى د چاپكرن
وبەلاقركنا پەرتووكپن كوردى دا دكر

دەستەكا سالىن ۱۹۰۰-۱۰۷۰

دەقەرا بەھدىنان كو ب دىپالىكتا كورمانجىيا ژوورى دپەپن ،
دمىژوويا كەقنا عىراقى دا سەب لىويا مىسل قە بوو ھەتا ل
رۇژا ۱۹۶۹/۵/۱۷ ئى برىارا پارىژگەھبوونا وى دەركەفتى كو ئىك ژ

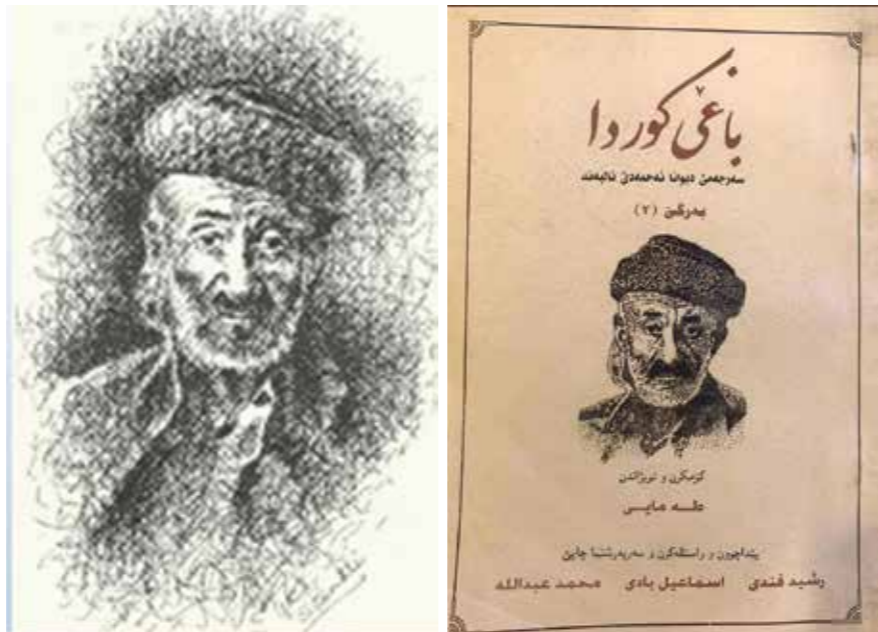
ئەدەبىياتا كورمانجى ژكارتىكرىن ئەدەبىياتىن دەوروبەر
سەرھلدايە ، چۆنكى خواندن و نقيسىن ل مژگەفت
ومەدرەسەيپن دىنى ھەمى ل دەستپىكى ب زمانى فارسى
بوون ، پىشتى ھاتنا دىنى ئىسلامى ئەدەبىياتا عەرەبى ژى
جەپن خۆگرت وخواندن ب زمانى عەرەبى پتر بوو ، نەخاسمە
ل دەقەرا بەھدىنان كو پترىا خەلكى وى زمانى عەرەبى دزانن
و بۇ وان ب ساناھىتر بوو ، ھەررەسان تىكەلى و ھاتن وچوون
پتر ل گەل عەرەبان بووبە و دىنى وان ژى كو ئىسلام بووبە
كوردان وەرگرت و ل دويفچوون

ئەدەبى كورمانجى ژبەر چەندىن ئەگەران پەيدابوو ، ئانكۆ رىك
بۇ ھاتنە خۆشكرن وھەستا كەسپن نىشتمانپەرورە و خواندەقان
ھاتە لئاندىن و بۇ ئاشكرا بوو كو خودان مافن وپىدقئىبە لسەر وان
مافىن خۆ پىرسن ، ژوان ئەگەرپن كارتىكرنەكا باش پەيدا كرى وەك
رويدانا سەرھلدانىن كوردى كو داخووا سەرخۆبوونا كوردستانى دكر
يان ژى مافىن رەوايپن مللەتى كورد

دەركەفتنا رۆژنامەيا كوردستان وەك دەستپىك ل قاهىرە ل سالا
۱۸۹۸ ئى

پەيدابونا كۆمەلە و يانەيپن سىياسى و رەوشەنبىرى كو قان كۆمەلەيان
بەلاقركنا رەوشەنبىرى و دەرئىخستنا رۆژنامە و كۆقاران و قەكرنا
قوتابخانەيپن كوردى ب ستويى خۆ قە گرتبوو

مشەختبوونا تەخەبەكا مەزن يا رەوشەنبىر و كەسايەتپىيان ژبەر ئەگەرپن
سىياسى بۇ دەرئەقە كوردستانى و تىكەلىا وان دگەل رەوشەنبىرىپت بىانى
دانانا چاپخانەيپن كوردى ل دەرئەقە كوردستانى و كوردستانى ب خۆ
ژى ، بەكەمىن چاپخانەيا كوردى چاپخانەيا كوردستان ئەوا شىخ
فەرەجوللا زەكى كوردى ل سالا ۱۹۰۰-۱۹۰۹ ئى ل قاهىرە دانايى ،

دەستكەفتىپن شورشا ئەيلولئ بووبە

دقنى قووناغى دا چەندىن ھۆزنانقانىن كورد ل دەقەرى ھەبوون ،
بەلى دەلىقە ل بەر نەھاتبوو قەكرن ، كو بشپن بەرھەمىن خو
بەلاقركن و بىبىتە بىناىتەك بۇ بزاقا ئەدەبى كوردى يپن كورمانجى
ل دەقەرا بەھدىنان ، كەقتىرپن دەقپن ب كورمانجى ھاتىنە چاپكرن
چەند ھۆزنانەكىن پرتەو بەگى ھەكارى بوون كو ژلايى حىسپن
حوزنى موكرىانى قە ژ دەستنىسەكى وەرگرت بوون و دكۆقارا
زارى كورمانجى دا ئەوا ل سالىن ۱۹۲۶-۱۹۳۲ ئى ل رەواندوزى
دەردكەفت ، بەلاقركبوون

دەستپىكا نقيسىنى يا زمان و ئەدەبى كوردى ب زارى كورمانجىا
ژوورى دزقرىت بۇ دەقەرا زاخۆ كو ناقى عەبدوللا خەيات دەپت
ئەو بخۆ خەلكى دەقەرا جزىرا بۆتانە و سالا ۱۹۴۲ ئى ل زاخۆ
ھەقۇنەك بۇ خۆ ئىنايە ، دئەقنى قووناغى دا ل باژىرى زاخۆ ژبايە
و دەست ب نقيسىنا ھۆزانى كرىبە ، ھۆزانەك بۇ چەرچلى سەرۆكى
ئەنجومەنى ئىنگلىزى فرىكر بوو ب رىيا بوستەى پىشتى عىراق ژ
برىارىپن عىبە الامم لىقەبووى ، دەھۆزانا خۆدا دىپىت

پىرۆزىپت تە حەقى خۆ ستاند

مەژى حەقى خۆ دقپت

چار مرۆقان خوین ژمن بەردان

ئەز ھىتم چەرم وھەستى

رۆژنامەفانىا كوردى ل دەقەرىن دىتر كارتىكرنا خۆ ل سەر

دەقەرا بەھدىنان ھەبوو ، نەخاسمە
دەركەفتنا كۆقارا گەلاوئىز ل
سلىمانىي و كۆقارا ھاوار ل شامى ،
ل دوپىقدا ژى كۆقارا رۆناھى ھەر
يا شامى

ژئەوان نقيسەرپن بەراھىيى
دەست ب نقيسىنى كرى دئەوان
كۆقاران دا ، ل بەراھىيا ھەمىان
ناقى سەيدا صالح يووسقى
دەپت ب ھۆزانەكى ب ناقى
ھىفيا مە دكۆقارا ھاوار ئى
دا بەلاقركىبە . ھەررەسان

چەند نقيسەرپن دى ژى پىشكدارى دقئىسىن
و بەلاقركنى دا دكر وەكو شىخ مەمدوحى
برىفكانى ب ھۆزانا پىرۆزىا چەژنى ل ھەژمارا
۵۰ چرىا پىشپىن ۱۹۴۲ ، مەلئەنۆھرى ماىي
ب ھۆزانا بەيتا كەوى ل ھەژمارا ۵۲ ل رۆژا
۲۰ كانوونا پاشپىن ۱۹۴۳ ، صالح بامرنى
ب ھۆزانا ھۆزانا ھاوارى ل ھەژمارا ۵۵ ل
رۆژا ۱۵ خىرانا ۱۹۴۳

ھەررەسان د كۆقارا رۆناھى يا شامى دا ،
ل ناقبەرا سالىن ۱۹۴۳-۱۹۴۴ ئى دا ژى
چەند نقيسەران پىشكدارى د بەلاقركنى
دا كرىبە وەكو ئەنۆھر ماىي ، دلکولنى
دۆسكى ، ئەرمەغانى ، ئەلھۆيى
بىدوھى ، صالح روشدى ، ژاندار
مىرزەنگ و خ . بامەرنى

دىسان دكۆقارا گەلاوئىز ئەوا ل
باژىرى بەغدا ل ناقبەرا سالىن
۱۹۳۹-۱۹۴۹ ئى دا دەركەفتى ،
ھەژمارەكا نقيسەرپن دەقەرا
بەھدىنان تىدا پىشكداربوون ب
چەند بابەت وھۆزانىن نوى
ھەيدەر مەتىنى ئىك ژ وان

هه کهر به نکین مه د پیشکته فتی و د باوه رپیکری بن دئ خه لک زۆر ره فتاری دگه ل وان کهن و دئ قازانجی ژێ کهن ، لی حکۆمهت ژێ دئ مفا و قازانجین باش کهت و ئابووری وه لاتئ ژێ دئ پیشکته قییت

هه له بهت به نکان ب شیوه هه کئ گشتی ب درێژیا دیرۆکئ و ل هه ر دهم و جهه کئ هه بیته رۆله کئ ئیکجار مه زن و بهرچاف هه بوویه د درۆستکرنا لقیینین بازاری دا و بهرپاکرنا فه ژانندن و گه شه کرنا ژێرخانا ئابووری ، چ ئەف به نکه کهرتئ گشتی و حکۆمی بن یان کهرتئ تابهت. مخابن ل عیراقی و هه رێما کوردستانی سیستمی بانکی هه تا رێژه کا مه زن متمانه ژ ده ست دایه و سه رمایه دار و بازرگان و هاو لاتیان ئەو باوه ری نه مایه کو ئیدی ره فتارین دارایی و درافی دگه ل وان بکه ن ژ به ر وان شه ر و وه چه رخانین د سیستمی حکۆمرانیی دا چیبووین و ژ ئەنجامی وی ئاسایش و ئیمناهیی ل وه لاتئ نه مای و ب ده هان جارن یه ده کین نه ختینه یی یین خه لکی که فتینه به ر مه ترسیی و ژ ده ستدانئ. له وران ل شوینا

پیشقه چوونا فی سیکته ری زۆر گرنگ بۆ دووباره گه شه پیدانی ل وه لاتئ پاشقه زفرینه ک چیبوویه و ئیدی ئەو باوه ریا جارن ژێ وه لاتیان نه مایه و ههروه سا بز نسما ن و سه رمایه داران ژێ ل سه ر ئاستئ نافخۆ و ژ ده رفه ره فتارین خۆ یین بانکی زۆر کیمکرینه و یه ده کین خۆ ل به نکان نا دانن و ره فتارین پیکگوه ارتن و ئالۆگورکرتین بازرگانی ژێ ب رێیا هنده ک نفیسینگه هین پیکگوه ارتنا درافی ئەنجام دهن ئەوین د بیژنی ”بورسه“ . ژ بهرکو ره فتاری ، فریکرن و وه رگرتنا درافین بیانی ب رێیا بورسئ و نفیسینگه هین پیکگوه ارتنا درافی ل ناف بازاران زۆر ئاساتره و به لزه تره ژ روتین و سه ره ده ری د گه ل به نکان ب هه موو شیوین خۆقه نه خاسه بانکین حکۆمی ، چۆنکی ل بانکین

حکۆمی دبیت بتنی هاو لاتی مفا هه بیته ل رۆژین ده واما فه رمی و ل ده می دانئ سپیدئ و به ری سندوق بهینه دا ئبخستن ره فتار و سه ره ده ریین دارایی و نه ختینه یی بکه ن ، لی ل نفیسینگه ه و دوکانین نورمال ل بازاری و بورسین درافی دبیت ئەف کاره ل هه رده مه کی بهیته کرن چ بهیته هه دان بیت یان دانئ ئیقاری بیت له ورا خه لک پتر سه ره ده ری دگه ل وان دکه ن هه کهر به نکین مه د پیشکته فتی و د باوه رپیکری بن دئ خه لک زۆر ره فتاری دگه ل وان کهن و دئ قازانجی ژێ کهن ، لی حکۆمهت ژێ دئ مفا و قازانجین باش کهت و ئابووری وه لاتئ ژێ دئ پیشکته قییت

بۆ نه موونه ب هزاران که سان پارین یه ده ک و دانایی یین ل مالین خۆ هه یین و نزانن دئ چ لی کهن ، لی هه کهر وان باوه ری هه بیته دئ پارئ خۆ ل بانکی دانیت و مفا یی ژێ کهت و شیانیین بانکی ژێ بۆ پاره دانئ و ته مویلی زیده کهت. ههروه سا سیستمی به لافکرنا مووچه یان دا ب ریکا بانکان بیت و ل هه رێما کوردستانی نژیکی ملیونه ک و چارسه د هزار مووچه خوران هه نه و هه کهر مووچئ وان ب رێیا به نکئ بهیته به لافکرن زۆر به یا مووچه خوران دئ کوژمین مه زن یین پاره ی دناف به نکئ دا هیلن وه کو ره سید و یه ده کئ وان یی پاشکه وتکری و ل ده می پیدفی و هه وه یان دا هنده کئ ژ پارئ خۆ کیشن و یی دی هه موو دا یی دانای بیت بۆ وان وه کو یه ده ک ، ههروه سان خه لک ژێ دا باشته سیستمی خۆ یی مه زاختنی ریکئخییت و ل گوره ی کار و مه زاختن خۆ دا پاره ی بکارئینن و پارئ دی هه موو بۆ وان وه کو یه ده ک مینیت د ژمیر یاریا وان یا به نکئ دا و هۆسا حکۆمهت ژێ دا شانین باش یین دارایی هه بن و دا شیت هه تا راده کئ باش ژ قهیرانا دارایی قورتال بیت

دیسان ب هه بوونا سیستمه کئ بانکی یی بهیژ و پیشکته فتی د هه رێما کوردستانی دا ، دئ باشته بیت ده رگه هئ باوه ری و پشته قانیی بۆ بازرگان و سه رمایه دارین بیانی ل هه رێمی قه بیته و قه باره و کوژمین مه زن یین درافی دئ که فنه بازنئ ئابووری و بازاری دا ل کوردستانی و ب سه دان هزار ده رفه ت و ده لیقین کاری دا بۆ خه لک و هاو لاتیین مه چیین نه خاسه ده رچووین زانیگه ه و په یمانگه هان

ههروه سان ل گه ل بهیژ بوونا شیانیین دارایی یین به نکین کوردستانی دا شیانیین به خشین و دانا پاره ی ژێ ل ده ف وان زیده تر لیبهت و ئاقه دانی و پرۆژین بچویک یین بازرگانی و پیشه سازی و گه شت و گوزاری و چاندنی و خزمهت گوزاریان ژێ دا ل ناف وه لاتئ مه خورتر و بهیژ که فن و ئەف چه نده دایته هوکار و فاکته ره کئ سه ره کی یی نه هیلانا بیکاریی و هه ژاریی و بلنديوونا تیکرایی داها تئ تاکه که سی و داها تئ نیشته یانی و په یدابوونا خوشگوزه رانیئا ئابووری بۆ هاو لاتیان له ورا زۆر یا پیدفی و گرنگه حکۆمه تا هه رێما کوردستانی له زئ د ئەنجامدانا چاکسازیان دا بکهت نه خاسه لدۆر سیستمی بانکی و یاسا و ریسایین که فن راسته کهت کول گه ل پیشکته فتنا فی سه رده می بگونجن و مفا یی ژ سه ربۆر و تیبستین وه لاتین پیشکته فتی وه ر بگرن و کادرین خۆ فیترکه نه شیوا زین نوی یین ئیداره کرنا بانکان و هه موو پیداو یستین کارکرتئ بۆ به رده ست کهن نه خاسه دیبافی سیستمی بانکین ئەلکترونه ی دا

نه ریتین ئهفان بیهنقه دانانامرازه کێ گرنکه بۆ پهیدا کرنا گریدانه کا بهیز دناقبه را خیزانی و جفاکی

ل مهها کانوینا ئیکێ دیسه مبر کۆمه کا هه لکهفت و بیهن فه دانان ل سه رانسهری جیهانی دهینه پینش تیدا ئاههنگ و رپوره سم دهینه گیزان، ئهف ئاههنگ و رپوره رسمه ژکه لتوره کی بۆ یی دی ههروه سا ژنایه کی بۆ دی جوداهیا خو ههیه، ژنونه یین بیهنقه دانین گرنکه دفی مههی دا وه رزی زفستانی، هانوکا، جه ژنا روناھی، روزبوونا عیسا پیغمبه ری، سه ری سالانینی، روزا خیزانی، روزا وه ک هه فی، روزا بوکسان، فیتیقوالین ناردوجان، ساتورن، یولی جیلی، الکوانزا، شب یلدا، و... هتد

شپه زانین ئهف هه لکهفت و بیهنقه دانه یین دهینه کرن گه له کن، بۆ نمونه: سه ما، میوزیک، خوارن، پشکداریکرن، هاریکاریکرنا هه ژاران، نغیز، یارین ناگری، جوانکرنا ناقمال و جاده یان، دانانا دارا کریسمسی، کارین خیرخوازی و... هتد، کو بو چه ندین چه رها تینه کرن و به رده وام بووینه، یا خویایه کو نه ریتین ئهفان بیهنقه دانان بووینه به شهک ژکه لتورین بنیاتی ل وه لاتین جیهانی و میژویه کا دویر و درئۆ تۆمارکریه و شبانه جهن خو بگرن د بواری نویکرن و به رفره هکرنا په یوه ندیان و خورتکرنا هه ستین تیکه لداری و مروفاتی، نه ریتین ئهفان بیهنقه دانانامرازه کێ گرنکه بۆ پهیدا کرنا گریدانه کا بهیز دناقبه را خیزانی و جفاکی، هه سه کا تیکه لدارین دده ته مرۆفی و رپیه کی ل بهر فه دکهت بۆ ده ربیرین ژ هه ر تشته کی گرنکه، ملله تان ب میژووپی فه گریددن نه خاسه نه فین نوی وه رزی بیهن فه دانی دبته ده مه ک بۆ خیزان و هه فالان، کو پیکفه کومبب و ده مین تزی خوشی ده رباز کهن، فه ره ل بیروان بیت کو رامانا راست و دروست یا ئهفان جوهره ئاههنگا سوپاسیکرنه،

پشکداریه، فیانه، چافدیریه، به خته وه ریه، مه ردینه و پیکفه ژیا نا ئاشتیانه یه، و لیبورینه ل سه دا 21 جیهان یا بویه جهه کی بچوکی دویراتی و سنور تنی بیت ماین په یف، دشیاندا یه هه ر که سه ک ل هه ر جهه کی ژفی جیهانی ب ئیک کلک خو بگه هینینه دویرترین جه

فه ره ل فی ده می سالی ژبیر نه که یین کو سوپاسداربب بۆ هه ر تشته کی مه هه ی، هه ر د سه خله تین خو یین باش دا بکه یین، بزافی بکه یین ژیا نا خو و ده و روبه رین خو باشتر لیکه یین

بیهنقه دانه کا تزی خوشی بو هه میان دخوازین و سه ر سالانوی پیروزیبت

1 سەرئام و بیرهوه ریتن کانوینا ئیکێ

3-2 سیسته می بانکی و گه شه پیدانا ئابووری

7-4 ده ستپیکه بزافا ره وشه نبیریا کوردی ل ده فه را به هدینان

9-8 چاوانیا هه لبه زارتنا هه لگرین خه لاتنی نۆبل

11-10 کرده یین ئاخفتنی — ره هه ند و جوړ

13-12 کاریگه ری راگه یاندن

15-14 رادیۆی ئنترنیتی وه ک ئامرازیکه میدیای نوی

17-16 گرنکیا خانه یین روژی دبه ره مه مینانا کاره یی دا

19-18 مۆبایل ئه پلیکیشن

21-20 تربیه القلط فی المنزل

23-22 میرووه به سووده کانی خیزانی خالخالۆکه

25-24 ره نگین فه شارتنه مرۆقان د سه رده مین که فن دا

27-26 کورتیه کا جوگرافی ل سه ر کیشوه ری ئه فریقیا یی

کۆئارا دافنشی

خۆدانی ئهتیازی
ابراهیم ادريس باپير
babir@leodv.com

سه رنقیسه ر
میرین سلیمان ئبراهیم
mereen@leodv.com

دیزاینه ر
پنار جه لیک
pinar@leodv.com

په یوه ندی کرن
+964 750 977 0077
magazine@leodv.com

ناف و نیشان

داقنشى
DA VINCI
MAGAZINE

3

كانوننا ئىككى ۲۰۱۹

داقنشى

كۇفاردەگازانستى. رەوشەنبىرى، گشتى يە

سەر ساللا ھەۋە
پىروزىت
۲۰۲۰

H